

PÄIKE

AJAKIRI
LASTELE JA
NOORTELE

Märts 1938a. (Nr 3) Hind 35 senti

Mispärast tellime endile „PÄIKESE“?

Sellepärast, et „Päike“ on laste ja noorte moodsalt toimetatud ajakiri, mille kaastöolisteks parimad noorte kirjanikud ja kunstnikud, pannes suurt rõhku sisu valikule, tuues uuendusi ja täiendusi igas numbris, kusjuures lugejate oma kaastöö leiab sooja vastuvõttu.

Sellepärast, et „Päike“ on suurim laste ajakiri, tuues rikkalikku lugemismaterjali, jutustisi, vesteid, „Päikese Klubi“, vastavaid erinurki, mõistatusi ja nii palju pilte, nagu seda pole isegi paljudes täiskasvanute ajakirjades.

Sellepärast, et „Päike“ oma suure kausta ja rikkalikkude illustratsioonide juures pole sugugi kallis, võrreldes teiste ajakirjadega.

Sellepärast, et „Päike“ toob mitmevärvilise kaanepildi, jagab pidevalt tellijate ja mõistatuste lahendajate vahel kinke ning korraldab auhindadega võistlusi.

Sellepärast, et „Päike“ tuleb tellides palju odavam ja tellijail on võimalus osa võtta kõigist võistlustest ja preemiatega jagamisest.

Sellepärast tellime „Päikese“, mida varem, seda parem!

Tellida võib „Päikest“ igast kuust alates 3-ks, 6-ks ja 12-ks kuuks!!!

*Numbrite kaotsiminekuks ja aadressi muutmiseks
palume aegsasti teatada.*

Tallus.

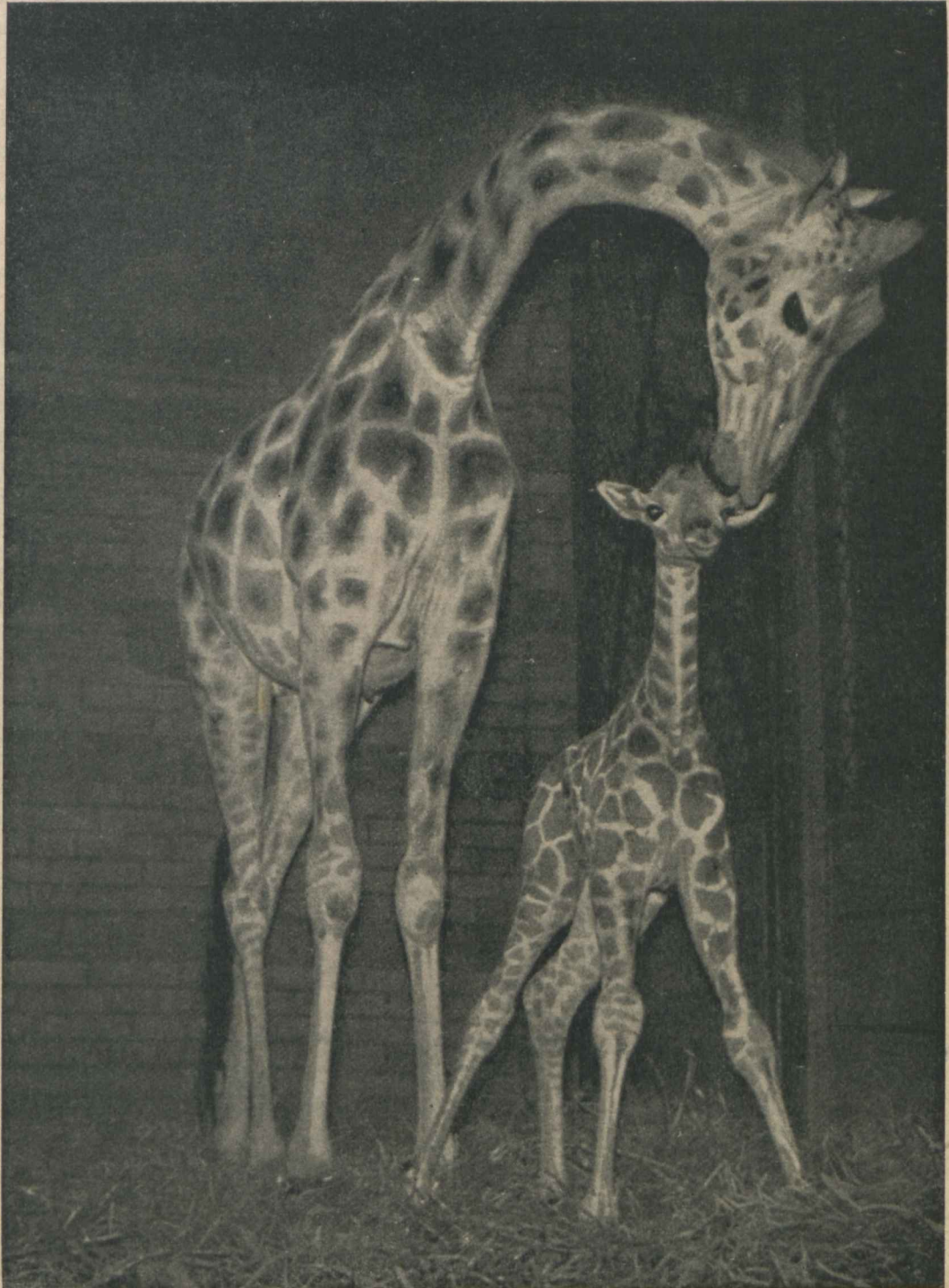
Tellige „Päike“ 1. aprillist alates!!!

PÄIKE

Ajakiri lastele ja noortele

MÄRTS 1938

NR. 3

*See väike
kaelkirjak
on küll juba
kaks meetrit
kõrge, oma
ema kõrval
paistab ta aga
ikkagi veel
päriskäpa-
pikumeheks.*

HUNDIJAHT

Vanasti, õieti polegi sinna nii väga palju aega tagasi, nii neli-viiskümmend aastat, kui mõisad olid veel mõisnikkude käes, leidus meie metsades õige suurel arvul hunte. Tihti kadus üks või teine lammaš metsa äärest karjamaalt ja igauks teadis, et see on va kriimsilma töö. Et huntide häbematus vähekegi pidurdada, korraldasid mõisnikud sageli hundijahte, mis kandisid tihtigi õige piduliku sündmuse iseloomu. Kutsuti ümberkaudsed mõisnikud kokku, veeti tuttavaid linnastki, söödi ja joodi öö läbi ja järgmisel hommikul vara marsiti metsa võsavillemeid karistama.

Aga sääraseks jahiks oli vaja ka ajajaid. Ega hundid niisama, lahkest meelest, ei mõelnudki kõndida jahiseltskonna püssitorude ette. Ajajaid pidi tulema igast talust vähemalt üks, ja nende ülesandeks oli hirmsa kära ning müraga hirmutada hundid sinnapoole, kus neid ootasid püssimehed. Tasuks said nad mõnes kohas paarkümmend kopikat, teisal jälle kimbu hagu — nii kuidas juhtus. Ajajate kokkukutsumine oli metsavahi ülesanne, kes siis nii kiiresti ühest talust teise joosnud, et ei saanud kuski rohkem rääkida kui:

„Tere hommikut, hundijahti, mõisa kokku, jumalaga.“

Ükskord peeti jälle suurt hundijahti. Tuli siis inimesi otse murdu metsa kokku. Teiste seas olid ka Kuusiku talu vanaisa ja pojapoeg Märt. Kuusiku talu rahvas oli tuntud üle valla oma suure laiskuse poolest. Ega nemad viitsinud kunagi astuda ülearust sammu. Aga et käsu vastu ei julgetud hakata, siis saadeti need kaks välja, sest neil oli kodus kõige vähem sõnaõigust, kuna üks oli noorusest, teine aga juba vanadusest nõrk.

„Vaadake, et te õigel ajal kohale saate ja kuhugi heinaküüni magama ei poe,“ hoiatas peremees neid veel väravalt järele. „Muidu ma ei lase teid enam uksest sisse.“ Ta vaatas veel minejatele mõne silmapilgu järele, mõtles neljakümnele kopikale, mis ta saab kahe ajaja pealt, haigutas magusasti ja pugus tuppa magama.

Vanaisa ja pojapoeg aga sammusid jalgu järele vedades ning kaunis vastumeelselt metsa

poole. Uni tükkis kangesti peale ja meel oli halb.

„Naljaked saksad,“ urises Märt pahaselt. „Nii vara hommikul ronivad välja jahile. Nagu päeva veel poleks küllalt aega.“

Vanaisa ainult ohkas kurvalt, aga et ta oli kaunis vähese jutuga mees, ta ei vastanud midagi.

Kui jälle norgus peadega oli tükk maad edasi marsitud, ütles Märt rõõmsalt:

„Nüüd ma tean küll, vanaisa, mis me teeme.“

„Kuulsid, mis isa ütles,“ venitas vanaisa vastu.

„Mida ta ütles?“

„Noh, et ei tohi heinaküüni magama pugeda.“

„Ega me ei poegi heinaküüni,“ seletas Märt. „Praegu ju külm, kus sa seal magada saadki. Aga tead, me läheme, näitame endid metsavahile ära ja kõnnime teistega koos metsa ka. Aga sood pidi ringi jooksuma ning ennast väsitama me küll ei hakka. Las teised jooksevad. Kükitame kuskile põõsa alla maha ja puhkame jalgu, kuni see jant on möödas. Kes meid seal enam vahib, mis me teeme.“

See nõu meeldis vanaisale väga. Ta ümises rahulolevalt ja hakkas isegi kiiremini astuma. „Tark poiss,“ mõtles ta omas meeles. „Ei tea, mis sellest peaks ükskord välja tulema?“

Teised ajajad olid juba kõik metsavahi juures koos, kui Kuusiku omad sinna jõudsid. Suure irvitamisega võeti tulijad vastu, sest ajajate kaader koosnes enamalt jaolt poisikestest ja need ju ei jäta kunagi juhust kasutamata, kui saab millegi üle naerda.

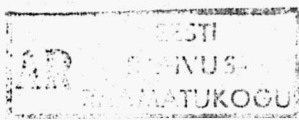
„Näe, Kuusiku venivillemidki tulnud välja!“

„Täna küll ei pääse ükski hunt eluga,“ hõikas teine.

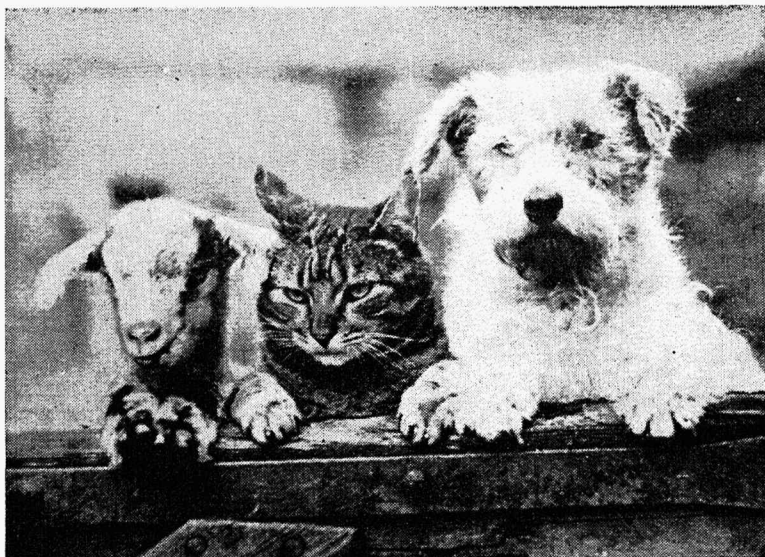
„Nemad ju norskavad hundid metsast välja,“ piiksus üks seapoiss teiste selja tagant, kes ei tahtnud naljategemises kaaslastest maha jääda.

Metsavaht tegi sellele lõõpimisele järsu lõpu peale.

„Olge vait,“ ütles ta, „ja hakkame minema. Viin teid kohtadele, jaht hakkab varsti peale.“

Mann, Mints ja Muri pühitsevad täna oma südamesõpruse esimest „aastapäeva“, mis on kestnud juba terve nädala.

Kuusiku omad jäid, nagu ikka nende komme, minejate rongi lõppu. Siin oli palju parem lonkida kui eespool, polnud karta, et jääd kellegi jalgu, samuti polnud vaja kellegagi juttu ajada ega vastata säärase küsimuste peale, nagu: „Mis kodused teevad?“ Võis tammuda edasi, nagu süda soovis, mõelda kodule ja soojale sängile ahju taga nurgas, vahel seisatadagi ning teistest mõni samm maha jääda.

Käratsedes ja naerdes kõndis ajajatesalk ees, vaikselt astusid vanaisa ja pojapoeg neile järele.

Pool tundi sai käidud, siis raputas vanaisa pead ja ütles pahaselt:

„Ei tea, kui kaugele ta peaks meid vedama?“

„Jalad juba väsimusest rasked, nagu puupakud otsas,“ kaebas Märt.

Aga teha polnud midagi, metsavaht eesotsas ei mõelnudki peatuda ega väikest pooletunnist puhkust teha. Pani veel sammu juurde ja kiirustas muudkui järeletulijaid, et rutemini, muidu jääme hiljaks.

Vanaisa ja pojapoeg hakkasid juba teistest õige tunduvalt maha jääma.

„Kramp lõi jalga,“ ütles korruga vanaisa ning seisatas.

Märt piilus eesminejate poole, et kas nendest keegi ei vahi tagasi. Ei vaadanud keegi.

„Lähme teest veidi kõrvale ja puhkame jalgu,“ tegi ta ettepaneku. „Mis me ikka jook-

seme nagu hullud koerad mööda metsa ringi. Ega meile selle eest keegi rohkem maksa.“

„Õigus,“ ütles vanaisa ja juba nad olidki lipsanud teelt kõrvale paksude kuuskede alla. Paarsada meetrit umbes pugesis nad edasi, siis julged olles, et siia ei näe neid enam ükski silm teelt, istusid maha väikese metsaheinamaa veerde kuhja varju.

„Eks pärast, kui natuke puhanud oleme, või teistele järele minna,“ ütles Märt nagu oma südametunnistuse vaigistamiseks.

„Jah,“ vastas vanaisa ja haigutas magu-sasti. „Hea, tuulevarjune koht siin.“

Tükk aega istusid nad niisama ja vahtisid tühja heinamaad, siis hakkasid mõlemal silmad vägisi kinni kippuma.

„Oo-eh!“ haigutas vanaisa laia suuga.

„Oo-eh!“ haigutas pojapoeg ja õiendas endale kasukakraed üle kõrvade. Nii siis tuligi, et enne kui neist kumbki sellele mõeldagi sai, olid mõlemad sügavasti uinunud.

Kui kaua nad magasid, kes seda teab. Aga korruga virgus Märt unest ja vaatas kohkunult ning mitte millestki aru saades ringi. Tal oli kangesti külm, peale selle kuulis ta metsast suurt kära ja hääli, mis teda hirmutasid ning millest ta mõhkugi aru ei saanud.

„Vanaisa!“ müksas ta enda kõrval lamajale hirmuga külge. „Vanaisa!“

Vanaisa ümises midagi vastu ja hakkas keerama teist külge. Märt raputas teda jälle, see-

kord õige tugevasti. Arusaadamatu lärm kuul-
dus tulevat lähemale.

„Jäta rahule,“ urises vanaisa õige kurjalt,
aga sealsamas pistis pea kasukahõlmade vahelt
välja ja jäi kuulutama.

„Mis see on?“ küsis ta samuti hirmunud
häälel.

„Ei tea,“ vastas Märt nutuselt. „Ja lähe-
male tulevad kogu aeg.“ Tal juba vilksatas uni-
ses peas, et viimati kurjavaimude kari tuleb
neid põrgusse viima.

Vanaisa tõusis oma hariliku harjumuse
kohta haruldaselt virgasti istuma.

„Need ju ajajad,“ ümahtas ta. „Ega nad,
põrgulised, ometi hunte siia poole ei hirmuta?“

Selle mõtte peale tõusid mõlemad krapsti
püsti, aga juba ilmusid üle heinamaa metsas
puude vahel esimesed hallid loomakogud, kes
täiel jooksul tulid siia poole.

Ei nüüd olnud vanaisal ja pojapojal enam
aega haigutada ega mõelda millelegi muule, kui
enese elu päästmisele. Jalad pandi liikuma ja
veel nii kiiresti, et päris ime vaadata. Vanaisale
ei tulnud enam kramp meeldegi ja Märdil
polnud aega kordagi mõelda, kui raske ja väsi-
tav on joosta metsas üle lumiste mätaste ja läbi
tihedate põõsastikkude.

Mõlemad olid juba jooksoväsimumest pea-
aegu ümber kukkumas, kui Märt näitas käega
ettepoole.

„Metsa äär!“ lõõtsutas ta.

See, et nad peagi jõuavad metsast välja,
andis nende jalgadele uut jõudu, muidu oleksid
nad võib-olla veel sinnasamasse maha kukkunud
ja hundikarjale jalgu jäänud. Nad tormasid
veel viimase jõuga edasi ja jõudsid välja mitte
küll metsa äärde, vaid kaunis suurele lagendi-
kule.

„Pole enam pääsemist,“ käis Märdi peast
mõte läbi, aga sealsamas pidi ta suurest ehma-
tusest pikali kukkuma: siitsamast põõsast vah-
tis nende poole püssitoru. Nad jäid nõutult
seisma, oskamata minna edasi ega tagasi, sest
kartsid püssi niisama palju kui hundikarja.

„Eest!“ karjuti põõsast. „Tulge eest! Siia!“
Ja üks mees kargas välja ning hakkas nende
poole kangesti ärritatult kätega vehklema. Nad
tundsid ta ära — see oli nende mõisahärra.
Ja nüüd taipas vanaisa ka, et nad olid tulnud
platsile, kus jahilised valvasid hunte. Ta krabas
pojapoja käest ning vedas ta ruttu põõsastikku,
kust paistsid välja neid päästvad püssitorud.
Ja vaevalt said nad eest ära, kui igal pool
ümberringi hakkasid püssid paukuma. Hundi-
kari oli jõudnud surmalõksu. Vanaisa ja poja-
poeg aga kükitasid veel praegugi hirmust väri-
sedes paugutajate selja taga ja puhkasid jalgu,
milleks neil praegu oli tõesti põhjust.

Reis Niiluse jõehobuga

Saksa keelest

Välismaadel on palju suuri loomaaedu,
mis vahel üksikute loomadega, vahel ka
terves koosseisus rändavad ühest kohast
teise. Meiegi juures on neid mõnikord
küljas olnud. Allpool toome ühe säärase
loomaaia omaniku poja jutustise sellest,
kuidas ta oli kord reisukaaslasena ühele
suurele Niiluse jõehobule ja kuidas neil
see reis läks.

„Juba õige noorelt,“ jutustab ta, „egin
palju ja kaugeid reise, aga mitte kunagi,
või õigemini väga harva võtsin ette lõbu-
sõite. Minu reisukaaslasteks olid rohkem
loomad kui inimesed.

Kevadel 1899, just siis, kui kooliaeg
oli lõpul, sain ülesande esimeseks reisuks.
Pidin viima Moskva loomaaiale karja
loomi, mis koosnes ahvidest, karudest,
leopardidest, ponidest, mõnedest lindu-
dest ja väikeloomadest. Sealsamas pidin
vastu võtma suurema loomasaadetise, mis
samal ajal pidi saabuma meie jaoks Sibe-
rist Moskvasse.

Et selle esimese reisu sooritasin väga
hästi ja isa jäi minuga täiesti rahule,
pidin veel samal aastal sõitma Pariisi, et
sealt ära tuua üht nelja-aastast Niiluse
jõehobu. Kui mu isa looma ostis, oli see

Kui siis jõehobu meile selja pööras, andis Karl lüüstuga loomale teise löögi.

väga haige. Ta nahk seljal ja külgedel oli üleni täis suuri, sõrmejämedusi lõhesid, mis aga mu isa arvates olid parandatavad, sest haigus olenes täiesti asjatundmatust loomaga ümberkäimisest. Jõehobu oli hoitud talv läbi väljas jääkülmas vees, kuna ta ometi on harjunud sooja Niiluse veega. Igatahes uskus mu isa, et loom saab terveks, ja saatis mu, et tooksin jõehobu Hamburgi.

Sain kindlad näpunäited, kuidas loomaga teel ümber käia: pidin otsekohe Pariisi jõudes laskma loomale ehitada vedamiseks mugava puuri ja, mis isa mulle iseäranis südamele pani, pidin sõidu ajal aeg-ajalt looma nahka määrima vase-liiniga, et hoida seda pehmena.

Minuga kaasas oli üks loomaaia-vahtidest, nimega Karl. Asusime kahekesi tööle, mida jätkus meile mõlemale küllalt, sest isa oli peale jõehobu veel teisigi loomi ostnud, kes vajasisid samuti hoolitsemist.

Pakkisime loomad nende puuridega kaubavagunisse ja sõit läks lahti. Niiluse hobu, suurim kõigist, käitus esialgu väga hästi. Arstiriistana tema ravimiseks võtsime kaasa pika toki, mille teise otsa kinnitasime suure käsna. Selle käsna kastsime vase-liinisse, millega siis ettevaatlikult määrisime läbi puurivarbade ülevalt alla looma katkist selga. Varvad aga takistasid kõvasti meie tööd ja et loom väga rahulikult oma puuris lamas, tulime mõttele avada puuriuks, et jõehobu seljale, mille pikkus oli umbes kaks meetrit, pare-

mini juurde pääseda. Aga vaevält oli üks lahti, hakkas loom tagurpidi puurist välja pressima ja enne kui meil õieti aega ehmu-dagi oli, seisis suur Niiluse hobu vabana meie juures kaubavagunis ja tuli otsekohe meile kallale — kardetav, vihast nohisev elajas.

Me olime mõlemad ühe hüppega üleval teiste loomade puuride otsas, mis päästis meid sattumast meie vihase reisuseltsilise hammaste vahele.

Nüüd lamasime siis seal üleval ja meil mõlemal olid peas suured muhud, mis tekkisid sellest, et üles hüpates löime rutuga pead kõvasti vastu vagunilage. Aga juba oli ka jõehobu meil kannul. Ta toetas esimesed jalad üles antiloobi puuri äärele, millel meiegi istusime, ja katsus ikka ja jälle meie järele haarata. Igauks vist aimab, et meil polnud kuigi lõbus tunne vaadata tema hiiglasuurde, pärani avatud suhu.

Minu kaaslane Karl oli juba täiesti meeletu ja pean tunnistama, mina samuti. Meil polnud aimugi, kuidas sellest täbarast olukorrast välja rabelda. Võib-olla veerand tundi püüdis jõehobu meid oma valdusse saada, siis ometi, jumalale tänu, tüdis ta asjatust vaevanagemisest ja laskus alla vagunipõrandale.

Kuidas saime looma ta puuri tagasi ajada? See oli raske küsimus. Tema viitis nüüd oma aega sellega, et nuuskis mööda vaguniseinu. Aga niipea kui nägi meid jälle liigutamas, pööras ta nina

ähvardavalt meie poole. Meil polnud kaasas mingisugust kaitseriista. Säärasele seisukorrale ei tea ju inimene ette valmistuda.

Juhus tahtis aga, et ühel meie naabrusse seisval loomapuurul oli üks äärelüüsi teisest otsast lahti jäänud. Selle kiskus mu kaaslane lahti ja kui siis jõehobu vaguniseintest lõplikult tüdis ja oma tähelepanu jälle meie peale pööras, andis Karl sellega loomale löögi vastu nina. Haiget ei teinud see suurele elukale kindlasti mitte, aga ehmatas teda millegipärast kangesti. Jõehobu pööras meile selja. Muidugi sai ta nüüd võidurõõmsalt Karilt ka tagumisele otsale plaksuva hoobi ja sellest oligi küllalt, et meie mäsaja enam pikemalt kaalumata oma puuri tagasi vajas.

Antiloobi puurilt alla hüpata ja puuriks sulgeda — see oli meil mõne sekundi

töö. Kergendatult kõigest südamest ohatas vaatasime Karliga teineteisele otsa ja olime rõõmsad, et see halb vahejuhtum nii libedalt lõppes. Ülejäänud reisu ajal hoidusime looma naha määrimisest ja trööstisime endid sellega, et küll koju jõudes saab kõik teel puudu jääv mitmekordselt tasa tehtud.

Edaspidisel reisul meil enam viperusi ei juhtunud. Hamburgis sai loom elamiseks ilusa, suure basseini soojendatud veega ja umbes nelja nädala pärast oli jõehobu lõhenenud nahk täielikult paranenud. Mu isa müüs looma varsti edasi. Sinna on nüüd juba üle kolmekümne aasta tagasi. Aga alles hiljuti oli mul juhus meie riiuhimulist reisuseltsilist jälle kord näha. Ta elab nüüd rõõmsalt ja tervelt Ameerikas, Cincinnati loomaaias kui suurim kõigest Niiluse jõehobudest.“

Laps, kes tahtis mängida tähtedega

Sinilind

B. Lukats'i illustatsioonid

Kord elas väike tüdruk, keda hüüti Viiu-Maajaks. Ta oli õige isekas ja jonnakas ning tahtis kõike kätte saada, mida eales nägi ilusat. Tema vanemad olid kül-

lalt jõukad, et muretseda talle igasugu mängukanne. Tal oli ilusaid nukke, armsaid täistopitud loomi ja hulk kirevaid pildiraamatuid. Ka kena nukumaja aiaga. Kuid kõigest sellest oli Viiu-Maajale vähe. „Tahan saada tähti taevast, et nendega mängida.“ Niiviisi ta jonnis iga päev.

Viiu-Maajal oli hea ema. See ostis talle kuldseid ja hõbedasi tähti, milliseid harilikult riputatakse jõulupuu otsa. Kuid need olid ainult kuld- ja hõbepaberist. „Tahan ehtsaid tähti!“ kisendas Viiu-Maaja ja kiskus kõik paberist tähed puruks. Et tema ema seda nähes kuigi rõõmus ei olnud, on arusaadav.

Ühel õhtul olid kõik kodused, peale Viiu-Maaja, välja läinud. Viiu-Maaja istus akna all ja vaatles tähti, mis olid eriti suured ja selged. „Just nagu loodud selleks, et nendega mängida,“ mõtles Viiu-Maaja. Järsku ta nägi, kuidas üks täht hakkas taevast alla langema. „Kui see kukuks meie aeda, saaksin ta kätte,“ aru-

Viiu-Maaja istus akna all ja vaatles tähti, mis olid eriti suured ja selged.

tas laps endamisi. Ennäe! täht libiseski ikka lähemale ja lähemale. Viiu-Maaja ruttas jooksujalul aeda.

Seal ta nägi, et see polnudki langev täht, vaid väike punapõseline laps, kel olid tiivad seljas ja suur helkiv täht juustes. Ta istus väikese valge pilveratsu seljas ja oli nii mõttes, et ei pannud lähenevat Viiu-Maajat tähelegi. Kui ingliske oli laskunud õige maapinna lähedale, hüppas Viiu-Maaja pilveratsu selga, et rabada tähte teise juustest. Kuid pilveratsu ehmus ootamatust ratsanikust nii, et ajas end tagumistele jalgadele püsti ja siis lendas vurinal oma kahekordse koormaga taevasse tagasi. Viiu-Maaja oli nii jahmunud, et ei osanud õigel ajal maha hüpata, vaid hoidis kramplikult ingliske riidetest kinni, mis päästis teda kukkumisest.

Taevasse jõudes ruttas pilveratsu kohe oma talli poole, mis oli suur ja kullast ning läikis nii, et silmad jäid valusaks. Talli ukse ees jäi pilveratsu seisma.

Viiu-Maaja ronis ingliske selja tagant maha ja jäi ootama, mis edasi toimub. Ingliske samuti astus sadulast. Ta näis olevat mossis ja pahane Viiu-Maajale. Oligi põhjust. Viiu-Maaja, rabades tähte ingliske peast, ärevusega sikutas õige valusasti selle juukseid. Seepärast ingliske oligi pahane Viiu-Maajale, saates talle altkulmu vihaseid pilke.

„Noh, kes see siis on?“ päris pikakasvuline, linalakk poiss, kes astus parajasti tallist välja, hoides käes kuldseid valjaid ja kuldkammi. Viiu-Maaja silmitses teda teravasti. See oli poiss nagu maa-pealsedki poisid, pikk ja rõivastest välja kasvanud. Kuue küünarnukid läikisid ja põlve peal oli pükstel suur paik. Ainus erinevus oli see, et tol poisil olid tiivad seljas, nagu teistelgi taevaelanikel.

Ingliske ruttas rabinal seletama Viiu-Maaja sündmatust käitumisest. Kuid poiss aina naeris ja, pöördudes Viiu-Maaja poole, ütles: „Mina olen taeva tallipoiss Henn. Maa peal hüüti mind vallatuks Hennuks. Minnes kord pika männi otsa varesepesi lõhkuma, kukkusin puu otsast maha surnuks. Kuid armas Jumal andes-

Nad jalutasid läbi taevase linna tänavate.

tas mulle ja seadis mu taevaseks tallipoisiks.“

Viiu-Maajale meeldis Henn väga. Ja kohe ta ruttas küsima, kust saaks taevast tähti, et nendega mängida.

Henn sügas kuldse kammiga pead. „Tjaa, tähti on siin küll ja küll, kuid kõik on kuskile kinnitatud. Üleliigset pole ühtegi.“

Nad jalutasid läbi taevase linna tänavate. Ja tõesti, iga maja, iga aed, iga post oli ehitud terve rea tähtedega, nagu maa peal suurte pühadel elektrilampidega. Neid oli iga taevase elaniku juustes. Ja taevase paabulinna saba oli lausa tähtedest. See oli väga ilus. Henn näitas Viiu-Maajale kõike, kuid tõesti, — ei leidunud ühtegi liigset tähte. Viiu-Maaja oli väga kurb.

Ega Henu asjata maa peal hüütud vallatuks Hennuks. Kuigi ta oli nüüd taevase linna elanik, ärkasid temas vanad tembud vahete-vahel uuesti. Nii nüüdki.

„Võtame mõne inglise juustest. Küll ta saab uue jälle. Ma viin sind pilvelennukiga kiiresti alla maa peale, sel ajal kui taevane pere puhkab.“

Viiu-Maaja kõhkles. Kuid samal hetkel möödus neist õige pisike inglise, kelle juustes säras koguni terve pärg tähti. „Võtame selle käest,“ müksas Henn Viiu-Maajat, „ta ei märkagi, kui üks puudub.“ Ja juba haaraski Henn inglise juustest, kahmates kiiruga kõige ilusama tähe pärgast. Siis, võttes teineteise käest kinni, jooksid Henn ja Viiu-Maaja tagasi vaatamata taevase lennukuuri poole, kus polnud kunagi valvet, sest iga taevalinna elanik võis lennukeid kasutada oma heaksarvamise järgi. Pisikese ingli sinised silmad valgusid pisaraid täis valu ja ehmatuse pärast. Kuid toibudes sibas ta kiiresti röövlitele järele, tiibadega kaasa aidates.

Kiiresti aitas Henn Viiu-Maaja pilvelennukisse ja pani mootori käima. Viiu-Maaja hoidis kramplikult tähte peos. Siis laskus pilvelennuk taevase linna müüridelt alla maa poole. Pisike ingel lendas neile nuttes järele.

Juba nägi Viiu-Maaja kodulinna enda-

le lähenevat. Oli hommik. Linnud tervitasid lauluga päikest. Seal — trrrrahh! Nad olid lennanud vastu kirikutorni. Henn, kes püüdis rahustada nende taga lendavat inglit, ei olnud märganud eesolevat takistust. Lennuk purunes. Viiu-Maaja laskis ehmatusega tähe peost lahti — siis kukkus ta suure hooga sügavusse.

Kui Viiu-Maaja toibus, ta märkas, et istub oma koduaias lillepeenra kohedal mullal. Ta kõrval istus väike ingel, kes hoidis käes tähte. Ta sirutas selle Viiu-Maajale. „Tahtsin selle sulle kinkida, kui oleksid minult küsinud. Võta ta mälestuseks.“ Parajasti tõusis päike. Kaste hakkas kaduma rohukõrtelt ja väike ingel lendas naeratades taeva poole.

Viiu-Maaja pistis tähe taskusse. Siis ta läks tuppa ja heitis magama. Ta magas hilise hommikuni.

Ärgates oli ta esimene mõte särav täht.

Tasku oli tühi. Selle põhjas oli kinniõmblemata auk. Küllap täht oli katkisest taskust välja kukkunud ja leidnud uuesti tee taevasse, kuhu ta ju tõepoolest kuulus. Või oli kõik ainult ilus unenägu?

HIIETAMM JA VANAD KOMBED

Edgar Leis

Meie maja taga mühas suur hiietamm. Ta tüves oli hiiglaõõnsus. Kord olime seal seitsmekesi vihmavarjus. Tore oli kuulata, kuidas vihm rabistas lehestikus ja piitsutas krobelist tüve, mis oli sammaldunud, täis märke ja arme. Põhjapoolsesse tüve ossa oli raiutud rist, selle kohal laius palju suuri ja harulisi taevasse tõusvaid kui ka rõhtsihi oksid. Üks niisugune mühakas oli kaunis madalal. Sageli istusime jalgu tillutades sellel oksal, korra mõtlesime sinna teha isegi kiike, mis aga jäi teostamata. See tamm oli meile lõpmata armas. Ta äratas meis, lastes, uhkustunnet, sisendas meisse oma võimsusega nagu uut julgust ja tarmu.

„Vanaemake, kui vana on see suur tamm seal maja taga?“ pärisin ühel päeval vanaemalt.

„Väga vana, pojake. Räägitakse, et oma neli-, viissada aastat. Aga päris täpselt ei tea seda ju keegi.“

„Aga, vanaema,“ pärisin uuesti, „miks on tammel see rist?“

Vanaema silitas mu pead oma tööst krobeline käega, kohendas end ilusti süngiservale istuma, võttis mu süle ja vaadates armsa pilguga täis hellust Vendale, kes istus väikesel järil, algas ta oma juttu:

„Nagu te teate, olid meie esivanemad kaua aega võõraste valitsuse all. Ei olnud neil siis ühtegi trööstijat ega lohutajat. Raske orjus, verised tagakiusamised, peksud ja mässud viisid palju eesti poegi ühise suure risti alla, mis kujutatud ka puul. Eestlased olid tollal pooleldi paganad, nad armastasid ja austasid muistseid jumalusi. Sellegi tamme all on raske orjaöö kestel tõstetud tuhandeid käsi palves jumaluse poole. Tuhandeid kordi on siin helistatud kella, tuhandeid kordi piserdatud vihaga vett, tuhandeid kordi palutud põuda või vihma.“

„Vanaema, miks löödi kella ja piserdati vett?“

„Kellalöömine pidi kujutama müristamist ja veepiserdamine vihma sadu.“

„Sedasi soovisid siis eestlased endale vihma,“ arutles Venda.

„Jah, soovisid.“

„Aga kas nende soovid täitusid?“ pärisin mina, alles nüüd märgates, et olin ammuli sui kuulama jäänud.

„Ei, pojake, ei ikka vist aidanud, aga kui siis just pärast piksevihma tuli, siis arvati, et aitas,“ selgitas vanaema.

„Aga võiks katsuda, vahest aitab,“ arutles Venda ja vaatas sädelevi silmi vanaemale otsa.

„Oh sa rumal laps küll, ma ju ütlesin, et see oli ebausku, muistne usund, nüüd on kõik ju hoopis teisiti.“

Meil aga ei jäänud süda rahule.

Mõne päeva pärast saime kokku naabri Erkoga. Rääkisime talle vanaema jutu nii hästi-halvasti kui saime. Erko arvamus oli:

„Järele võiks katsuda, vahest on tõsi.“

„Aga ei tea, mis päeval vanasti palvetati, ei tulnud meelde vanaemalt pärida.“

Lõpuks jäi nii, et homseks pärin järele, ja siis näeb, mis edasi saab.

Et Venda oli tragi tüdruk, siis usaldasin küsimuse tema hoolde.

Nagu selgus, oli seks päevaks nädala viimne päev. Täna oli neljapäev, nii siis oli aega küllalt. Reede otsustasime asjaga algust teha.

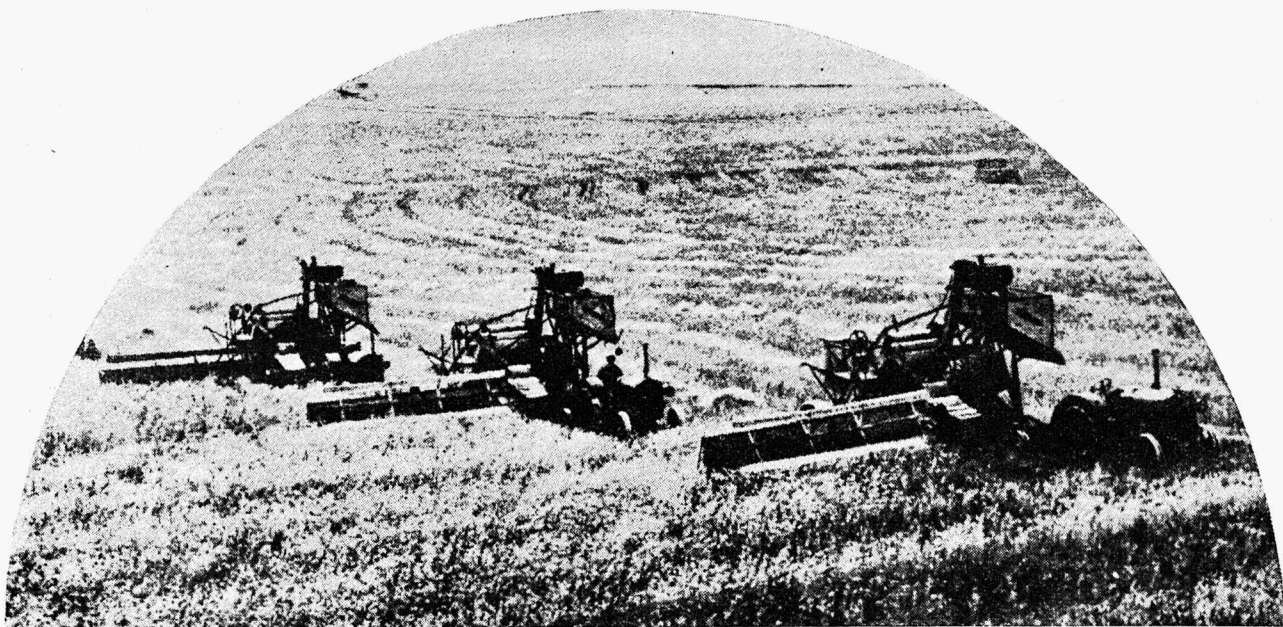
Venda tõi põõningult terve vihatagavara alla ja me viisime selle salaja suure tamme juurde põõsastesse. Erko tõi panni, pudrunuia ja tirina.

Minu hoolde jäi palve kirjutamine, mille peale pidime kella lööma ja vett piserdama. Läks selle kokkuseadmise peale pool päeva aega ja ega ta seegi pärast suurem asi saanud.

Enne laupäeva õhtut viisime ka kaks tundi ja kolm pange tamme alla ning tassisime tünnid vett täis.

Õhtuks oli saun köetud. Tuli hirmus tüli ja häda: vihtu ei olnud, tünnid ja panged olid kadunud.

Enne õhtut tuli veel naabriperenaine meile panni paluma. Nemad tegevat munakooke, aga pann olevat nagu tina tuhka kadunud. Ema arvas, et vahest Erko viis savihauda savipannkookide küpsetamiseks, aga naabriperenaine ütles, et egas ta nii rumal poiss olegi; et must-

Kombainid, uued ja moodsaimad põllutöomasinad praegu. Niidavad vilja maha ja peksavad sealsamas aega viimata ära ka. Inimestel pole muud teha, kui üks juhib masinat ja teine kõnnib kotiga järel. Ülalolev pilt on võetud hüglasuurelt, mitmekümnete kilomeetrite pikkuselt põllult. Eeloleval suvel kavatsetakse neid masinaid hakata tooma Eestissegi, aga meile jätkub täielikult ühestainsast ühel põllul.

lasi oli enne siinpool kõndimas nähtud, küllap need võtsid.

Ei saanud veerand tundigi mööda, kui naabripere naine oli uuesti tagasi, seekord tahtis pudrunuia. Paari minuti pärast tuldi tirinat laenama.

Meiltki käidi naabri pool kolm korda. Esimene kord toodi vihad, teine kord tünnid ja kolmas kord panged. Oli tõesti imelik laupäev. Ema ja naabripere naine vahel päris nutsid, vahel aga töötasid mustlastele tuhat surma.

Lõpuks näis tõesti laskuvat laupäevaõhtune rahu üle maa. Vanemad läksid puhkama. Aknad avati, et lasta tuppa öökargust. Külal haugatas vaid üksik koer. Õhtu poolt tõmbus taevast pilve.

Niipea kui majas tõusis öine norin, ronisin süngist, äratasin Venda ja me hiilisime naabrile. Erko ootas juba küüninurga varjus. Ronisime siis majade vahelt põõsastesse ja nende kaudu tammeni.

„Midagi mustab seal tamme juures,“ sosistas Erko ja näitas hirmunult käega sinnapoole.

„Rumal,“ julgustasin mina, „need on vaid veetünnid ja panged.“ Tõesti, jah, muidugi, need nad ka olid.

Tamm kohises tasa ja nagu oigas, kui vinnasime nõõridega veepangesid oksale.

Nüüd algas pühalik toiming.

Mina olin puu otsas ja pritsisin vett, kuna Venda luges selge ja kõva häälega minu palve, mida olin pool päeva septsenud:

Palve kõlas järgmiselt:

„Suur ja vägev muistne Jumal, saada meile piksevihma. Nüüd me lööme kella ja piserdame vett, sest vanaema ütles, et vanad eestlased tegid nii ja said vihma nii palju, et pärast pidid paluma põuda. Tee ka nii, et meie vanemad ei saaks teada tirina, pudrunuia, vihtade, panni, tünnide ega ka pangede loo saladust, sest muidu läheb meil halvasti.“

Kogu selle tseremoonia ajal Erko peksis pudrunuiaga rängasti panni ja tirinat, kuna mina siputasin vett, nii et küll sai.

Et palve mõju oleks suurem, luges Erko sedasama uuesti, kuna Venda vett siputas ja mina kella löin. Kui mina lugesin, siputas Erko vett, Venda aga tagus pudrunuiaga panni ja tirinat.

Kogu küla koerad hakkasid selle müra ja kõra peale undama mis kole. Kindel, et see ulumine kostis naaberküladessegi, sest kogu maa hakkas nagu huugama. Ime veel, et inimesed vaatama ei tulnud. Oli lausa Soodom ja Komorra!

Lõpuks saime veel seliega hakkama, et seadime vee puu otsast pangest automaatselt jooksa. Aga äkki, ei tea kas tuleiil oksa raputas

või mis, aga pangetäis vett tuli meile nagu kahvatas pähe. Olime läbimärjad. Esiti ei osanud enam midagi teha. Lõpuks hiilisime nagu märjad kassid koju, jättes kõik, nagu see oli, tamme alla.

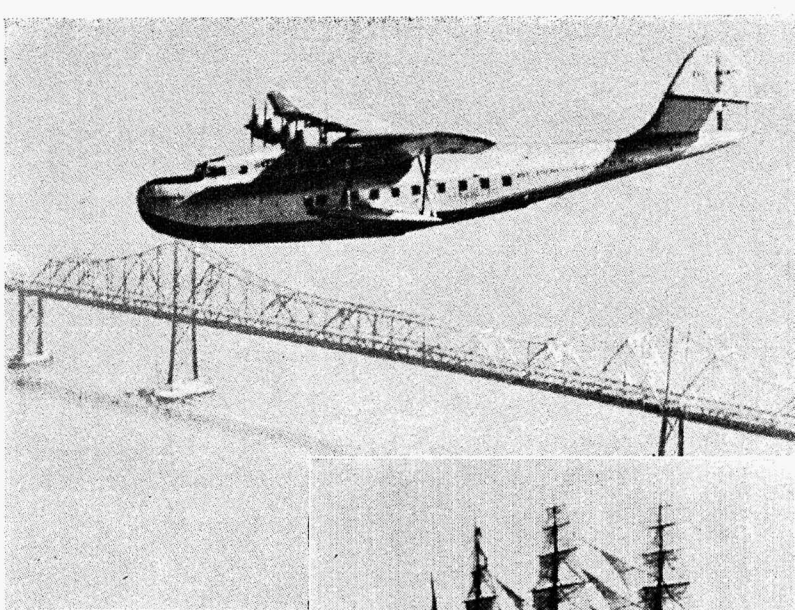
Kõik aga läks hoopis teisiti kui olime soovinud ja palunud — järgmisel hommikul oli kõik teada.

Vanaema noomis meid. Oi, kui häbi hakkas tagantjärele oma rumala teo üle! Lahenduse leidis ka pannid, pudrunuia, tirina, vihtade, tünnide ja pangede lugu.

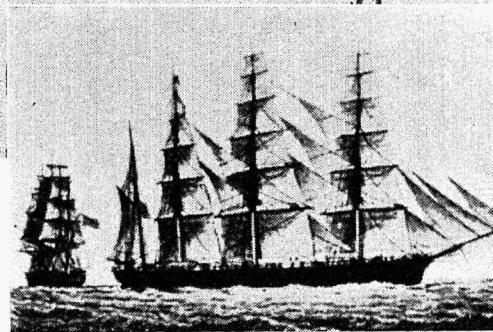
Kõige halvem aga oli see, et pühapäeval pidi just tulema onu, kes kõike teada saades südamest naeris.

Järgmise päeva õhtupoolikul veeretaskime oma varanduse koju, samuti tegi Erko. Võimas tamm vaatas muheldes meid, kohises tasa, nagu tahtes öelda: küll olime rumalad, küll olime rumalad!

Aga vihma seekord ei tulnud.

Nii ületatakse praegu ookeani ja nii seda tehti vanasti. Pildil üks kuulsast lennukest, mis ühendust peavad San Francisco (Ameerikas) ja Hongkongi (Hiinas) vahel. Neid nimetatakse „China-Clipperiteks“, samuti nagu alloleval pildil kujutatud kiirpurilaeva, mis varemini sõitsid sellel liinil. Pildil on tagaplaanil hüglas, mis ühendab üle merelahe San Francisco ja Oaklandi suurlinna Ameerika Ühendriikides.

ÕNN

J. Palm

Elas kord vaene mees. Ta pidi päevast päeva tegema rasket tööd, et ennast ja oma perekonda elatada. Lõpuks väsis ja tüütas teda selline igapäevne rühkimine ära, kui ta nägi, et kunagi ei tule talle helgeid päevi, ja sundis teda nurisema. „Jah,“ ohkas ta, „mis teistel viga elada, neil alati õnn kaasas. Mind aga on õnn täiesti maha jätnud!“

„Eksid, mees,“ hüüdis äkki hääl ta selja taga, „kogu su eluaja saadan ma sind!“ — „Kes sa siis oled?“ küsis ehmunud mees. „Mina olengi su õnn,“ kostis vastus. „Hea küll, kui sa mu õnn oled, siis jää mu lähedale, et sind alati näha võiksin,“ palus mees.

Õnn jäi sellest päevast peale ta juurde. Ja kõik mehe tööd ja toimetused läksid hästi. Ühekorra läks mees matkale, õnn temaga kaasas. Nad jõudsid kodust juba õige kaugel ja siis silmab mees äkki:

keset teed on suur tükk kulda maas. „Oi, vaat kus ma õnnega kokku juhtusin,“ rõõmutseb mees. „Mis mul nüüd enam viga elada, otsas kõik hoolepäevad. Suur tänu sulle, et mind seni oled saatnud. Nüüd ma saan juba isegi toime. Sina, õnn, võid täie südamerahuga tagasi minna.“

Õnn läkski tulnud teed tagasi ja jättis mehe kullatüki juurde. Mees katsus nüüd kohe kullatükki sulle võtta, see oli aga nii raske, et ei suutnud sellele tuultki alla teha. „Päris kahju,“ kahetseb mees, „et õnne lasksin ära minna. Ta oleks enne võinud mulle kullatüki õlale aidata. Ehk tuleb ta veel mu juurde tagasi.“

Mees jäi õnne ootama. Ootas nädala, kuu, aasta, aga õnn ei tulnud. Ootas mees õnne, kuni suri. Õnn aga ei tulnudki enam ta juurde kogu ta eluajal. Kui meest kalmule kanti, oli õnn ta saatjate seas. Õnn oli viimane saatja sellele, kes ta vahetas kord kulla vastu.

Kaks vanarahva juutu

Kange sulane

Ükskord elas taluperemees, kes armastas iga õhtu hilja ööni kõrtsis istuda ja juua. Koju minnes siis muidugi sõimas ja vandus, nagu purjus inimesed ikka, kiusas naist ja lapsi — need olid temaga püsti hädas. Iga öösi ootasid suure hirmu ning värisemisega tundi, millal isa jälle kõrtsist tuleb ja mis ta sel õhtul ette võtab.

Ühel õhtul tuligi mees jälle kodu poole. Mõtles, et täna vaja õige kõik kausid ja potid puruks pilduda, las siis naine ja lapsed nutavad. Ta oli kaine peaga ju väga hea inimene, aga nagu tilga viina sai, muutus kohe tignedaks. Kodutee viis üle jõe, kuhu jalakäijate jaoks oli pandud kitsas purre. Aga nagu mees jõudis keset purret, tuli järsku kas purde alt või jumal teab kust vanapagan välja ja kohe mehega maadlema. Tahtis teist vägisi jõkke visata.

Mees suure hirmuga muutus jalapealt kaineks, ehkki ta sel õhtul rohkem oli joonud kui harilikult. Muidugi ta ei tahtnud lasta ennast niisama lihtsalt kõigi riie-tega vette visata, vaid hakkas kõvasti vastu. Maadlesid siis tükk aega, ilma et kumbki sõnagi oleks lausunud, kusjuures mees pani tähele, et kui ta hoidub kuu poole, nii et ta vari langeb vastase peale, teine tast jagu ei saa. Sedaviisi kestis kibe võitlus, kuni lähedal talus kukk laulis. Siis oli vanapagan kadunud nagu maa alla.

Mees läks puruväsinult koju. Hirm oli aga ikka veel nii suur, et ta endamisi töötas mitte kunagi enam oma jalga tõsta üle kõrtsiläve, sest niisugust asja, nagu täna juhtus, ta ei tahtnud enam üle elada. Kui ta koju jõudis, ei teadnud naine ja lapsed rõõmu pärast, mis teha, et isa täiesti kaine oli. Nad tegid ruttu aseme

valmis, kuhu isa otsekohe magama heitis. Kausid ja potid jäid muidugi lõhkumata.

Hommikul rääkis mees oma öisest juhtumisest sulasele.

Sulane ütles:

„Sina lasksid ta minema lipata. Kui mina oleksin sinu asemel purdel olnud, ma oleksin ta vette visanud, nii et tuul taga.“

„Ära suurusta ilmaaegu,“ vastas peremees. „Tee enne ära, siis tule kiitlema.“

Tükk aega vaidlesid nad niiviisi, siis otsustas sulane:

„Hea küll, lähen täna õhtul ise kõrtsi. Eks siis näe, kui vanapagan on jälle seal, kas ma ilmaaegu kiitlen.“

Sulane läkski kõrtsi ja jäi ka õige hiljaks koju tulema. Aga nagu ta jõudis purde juurde, nägi juba eemalt, et vanapagan seisab keset purret, käed puusas, ja ootab teda. Sulane oli kangesti julge mees; ta astus rahulikult edasi, nagu poleks näinudki kurjavaimu. Kui ta jõudis juba päris purde otsa juurde, võttis vanapagan veel õige sõjaka poosi ja hüüdis:

„Sa täna hommikul lubasid mu vette visata. Tule siis ja täida oma töotust.“

„Otsekohe!“ vastas sulane.

Ta kargas vanatondil rindu kinni, ise hõikas:

„Isa, poja ja püha vaimu nimel!“

Vanapagan lendaski üle pea ja kaela jõkke.

Sulasel muidugi kangesti hea meel. Ütles purdelt pilgates vanapaganale järele:

„Noh, vanapagana-saks, kas ma ei täitnud oma töotust?“

Vanapagan vastu:

„Mis seal ikka uhkustada. Sul oli ju kolm abimeest, mina aga olin täiesti üksinda.“

Tellime „Päikese“, mida varem, seda parem.

Villhänd ja tõllhänd

Ühes talus seadis kord tüdruk kangast üles. See oli säärane tüdruk, kel oli halb komme alati vanduda. Seadis juba teist päeva, aga kuidagi ei saanud oma tööga joonde. Nagu ühest kohast sai niied korda, nii oli juba teises kohas niisugune sasipundar, et ajas päris meeletele. Igaüks võib siis juba isegi arvata, kuidas ta selle juures südametäiega sõimas ja kõik maailma kokku vandus.

Sellesama talu sulane saadeti sohu hagu raiuma. Peremees andis käsu kätte, et nii ja nii mitu hunnikut peab õhtuks olema raiutud. Sulane võttis kirve ning leivakoti kaenlasse ja läks. Jõudis soo äärde. Nägi seal niisugust hirmsat pilti, mis tal üheks silmapilguks vere pani soonetes seisma.

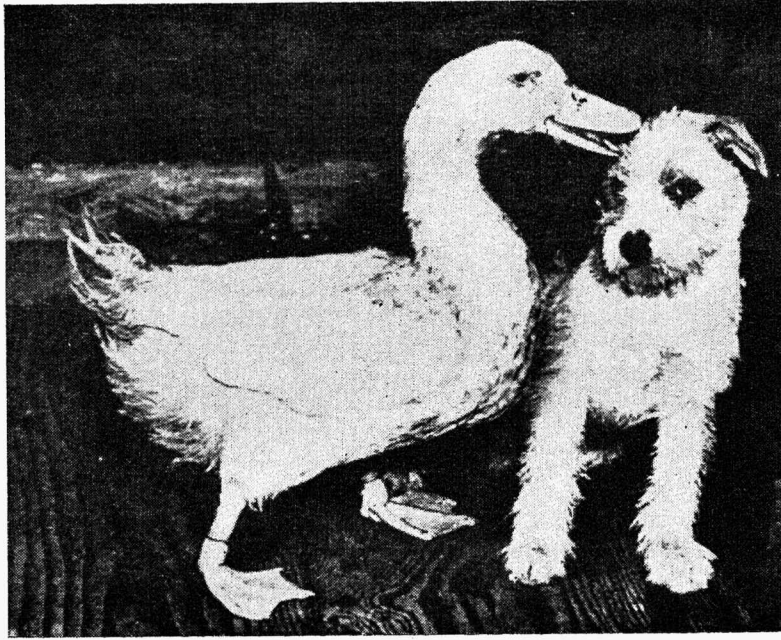
Paar sammu temast eemal seisis suur kuusk. Kolm tugevat hunti aga kaabivad kuuse all maad ja närivad puu juuri niisuguse hoo ja vihaga, et ümberringi sajab samblaid ja heinatorte nagu vihma. Näis, nagu oleksid nad tahtnud kuuske küllili lasta.

Sulane, kes ei kuulunud just kõige julgemate meeste liiki, hüppas kui välk lähema põõsa taha ja värises nagu värskeltkeedetud sült. Ja siis, nagu sellest kõigest veel küllalt ei oleks, kuulis ta kustki üht võorast häält, mis ütles:

„Mees, jookse koju nagu jalad võtavad ja ütle villhännale, et tõllhännad tahavad mind ära süüa.“

Sulane vaatas selja taha, ette, kõrvale, üles, nii kaugele, kui tema silmad ulatusid nägema, ei silmanud ta ei lähedal ega kaugel ühtegi hingelist peale huntide, kes ikka endise hoolega edasi kaapisid ja õnneks teda üldse ei näinud märkavat.

Sulane oleks isegi kõige parema meelega koju joosnud, aga ei julgenud. Peremees oli nimelt väga vali ja sulane kartis teda veel rohkem kui hunte ja seda salapärasest häält. Ta teadis, et kindlasti saab peremehelt naha peale, kui enne antud töö lõpetamist koju läheb. Seepärast asus

Ei tea, mis suur uudis see on, mis hani koerale nii suure saladuskat all kõrva sosistab.

ta raske südamega edasiminekuks. Muidugi, ümber kuuse, mida hundid kaapisid, tegi ta suure ringi ja kui jõudis enda arvates juba nii kaugele, et teda enam näha ei võidud, pistis kõigest jõust jooksmas. Jõudiski sel teel õnnelikult kohale, kus pidi hagu raiuma, ja hakkas kohe tööle.

Küll oli tal, vaesel mehel, sel päeval vilets töötada. Niikui korra kirvega lõi, vaatas jälle lipsti selja taha, et kas viimati pole näha hulle hunte siia poole tulemas. Ja iga väiksemagi krõbina peale oli ta valmis metsa jooksmas nagu jännes. Siiski venis päev kuidagimoodi õhtule, ehk küll sulasele paistis, et vähemalt kolm korda aeglasemalt kui teised päevad, ja tööjagu sai ka valmis. Sulane võttis kirve rõõmuga selga ja läks koju veel suurema ringiga kui ta siia tuli.

Kodus sõi ja heitis magama. Hommikul vara aga ajas peremees üles ja käskis jälle minna hagu raiuma.

Tüdruk istus juba kanga taga, seadis seda siit ja sealt, aga hakkama ei saanud teiseaga ikkagi.

Sulane istus pingiotsale ja hakkas mossis näoga pastlaid jalga panema.

„Küll oleks hea,“ ütles tüdruk, „kui mina saaksin minna hagu raiuma. Muudkui löö kirvega ja vilista. Nii olen ära tüdinud sest kangaseadmisest, et ei taha teda, pörgulist, enam nähagi.“

„Ära arva, et see haoraiuminegi on kuld,“ vastas sulane. „Kas sa ka tead, mis päevi ma eile seal soo peal pidin nägema. Mõtle ise: lähen hommikul üle soo mine-ma, korruga näen, et kolm hunti kuuse all kisuvad hirmsas vihas küüntega maad nii mis tol-mab. Kas ma siis veel elus oleksin, kui need hullud loomad oleksid mind silmanud. Pärast vahi terve päev ringi, kas juba ei ole aeg putku pista, et viimati tulevad. Sina istud vähemalt nelja seina vahel ja sul pole midagi karta. Ja siis, tead, hakkab veel mingisugune soovaim, või mis ta oli, mind naerma ja minuga halba nalja tegema.“

Sulane sülitas vihaselt pingi kõrvale maha ja tõusis, et tööle minna.

„Oota,“ peatas teda tüdruk uudishimulikult, „kuhu sa jooksed! Räägi enne ära, mis nalja see soovaim sinuga tegi.“

„Noh, hõikas kustki, et pööraku ma ümber, mingu koju ja öelgu villhännale, et tollhännad tahavad teda ära süüa. Mis pagana villhänd? Ma ei tunnegi see-sugust.“

„Oh sa puupea,“ ütles üks hääl niitest, kui sulane vaevalt oli oma jutu lõpetanud, „kas sa ei võinud seda juba eile õhtul öelda?“

Suure mühina ja kohinaga läks midagi uksest välja, üle õue ja soo poole. Otsekohe hakkas kangas nii hästi käima, nagu poleks tal kunagi midagi viga olnud. Vanapagan oli sinna sisse pugunud, sest et tüdruk tihti kurja nimetas. Nüüd aga, kuuldes, et üks tema sugulastest soo peal kuuse otsas hädas oli, pidi ta sellele appi tõttama ja tüdruku kiusamise sinnapaika jätma.

Peep

Kaarel

A. Bach'i illustratsioonid

*Kel tööks ja tegevuseks lust,
sel igal pool on tegevust.
Kes aga tegevust ei taha,
see magab kalli aja maha.*

*Kui seda tööka tahad leida,
siis pilku Peebu tuppa heida,
sest Peep seal vaimu karastab —
kass ahjul päeva varastab.*

*Ei ole sünnis maitsta und,
kui teistel töötamise tund.
Kuid vanal kassil pole häbi, —
ta norskab pooled päevad läbi.*

*Et Peep nii õppida ei saa,
see otse käega katsuda.
Peep mõtleb juba kõigest muust
kui õpetlikust raamatust.*

*Ta pilk käib seinakella peal, —
üks imekägu varjul seal:
see terve tunni kellas tukub
ning tunni järel korra kukub.*

Oh, hoia ennast, kukulind,
su jalge all läeb kuumaks pind!
Peep praegu sind nii väga vajaks,
sa sobid kassi äratajaks.

Et aeg on palju kallim rahast —
Peep poeks välja kas või nahast,
kui kellale saaks anda hoogu,
et kägu kukuks ühtesoodu.

Peep kella pendlist kinni hakkab
ja kella tiksumine lakkab.
Peep pendli jälle vabastab,
kuid pendel tõrksalt seisatab.

Et lõpetada pendli jonni,
Peep sikutab nüüd kellapommi.
Pomm aga kukub poisi käest,
kes püüab kägu kõigest väest.

Peep kella pendli käima lükkab
ja pendel siia-sinna hüppab,
ent rauged peagi pendeldus
ia katkeb kella tegevus.

Küll satub kätte kella kägu,
kuid pikaks venib Peebu nägu:
see kägu tehtud on vaid puust —
ei laul saa tulla tema suust.

Peep ronib laua peale üles
ja kannab kella alla süles.
Peep teadust endal' ammutab
ja seinakella lammutab.

Kes annaks Peebule küll teada,
kuis kella tuleb korda seada,
et kannaks Peebu töö ka vilja
veel enne kui see juba hilja?

Ju Peebu isa jõudnud koju,
ta tahab näha, mis teeb poju,
kuid sambana ta seisma jääb,
kui Peebu kella kallal näeb.

Peep hingelt nagu puhas kuld,
ta ainult võtab kiirelt tuld.
Et kell ei võta enam vedu,
Peep kahetsemas oma tegu.

Eks Peebu isal see on teada, —
ta aitab pojalt kella seada.
Kell peagi tõstab kella häält
ja kassgi kargab une pealt.

Kuningamäe saladus

Tiit Pöldhein

E. Leps'i illustatsioonid

1.

Kuigi täna oli pühapäev, äratati Eerik erakordselt vara vana Anne poolt, kes oli doktor Meriste majapidajaks juba kümme aastat, täpselt nii kaua kui vana oli poiss.

Eerik pilutas pahaselt silmi, haigutas ja küsis: „Mis siis lahti on?“

„Pojuke, täna sõidad ju Laaneväljale, onu juurde terveks suveks!“

„Ah soo,“ ütles Eerik väarikalt. „Too mulle siis ruttu kohvi voodisse, lase vanni vett ja vaata, et mu saapad läigiksid!“

„Kas siis tõused üles, pojuke?“ päris Anne muretsevalt.

„Mis see sinu asi on!“ vastas Eerik. „Kas isa on üleval?“

„Jah, isa tõusis juba ammu ja töötab laua ääres,“ vastas Anne ja jooksis ruttu Eeriku soove täitma.

Eerik hõõrus uniseid silmi ja mõtles tusa-selt, et küll on rongid rumalalt seatud. Miks nad just vara hommikul peaksid sõitma, siis kui inimestel on tarvis magada! Ta oli terve öö lugenud öölambi valgusel Tom Sawyeri seiklusi ja nüüd oleks kulunud kella kaheteistkümmeni puhata. Aga olgu, lõppeks tuli ikkagi sõita. Mida tehagi siin linnas, mis juuni lõpus oli nagu välja surnud. Kõik, kel vähegi võimalik, olid sõitnud suvitama, alles eile läksid Rannused Pärnu ühes Olevi ja Suleviga. Rumal, et isa ei saanud töörohkuse tõttu linnast lahkuda. Eerik oli juba oma sõprade ees uhkustanud, et käesoleval suvel sõidavad nemad Riia randa, kuna kõik kodumaised kuurordid on juba tüüdanud. Ja nüüd ei jätnud isa oma jonn, vaid saatis ta kuskile Laaneväljale, kus onu pidas vesiveskit. Noh, olgu, vahelduseks võis ju sinna minna paariks päevaks. Ehk saab seal naljagi! Aga kui talle seal ei meeldi, tuleb ta kindlasti kohe tagasi.

„Anne, Anne, kus on eine?“ hõikas ta kannatamatult.

Samal ajal istus Eeriku isa murelikult laua taga, lõpetades kirja vennale. Ta nõjatas pea kätele ja mõtles, kui raskeks läheb poisi kasvatamine. Eeriku ema oli surnud kopsupõletikku, kui poiss oli alles aastane. Ja nii kasvas Eerik üles ainult isa ja vana Anne hoolitsemisel. Doktor Meriste oli alati üle koormatud tööga ja Anne oli oma järeleandlikkusega Eeriku niivõrra ära hellitanud, et poisist enam üldse keegi jagu ei saanud. Kui ka doktor Meriste püüdis kõvemat korda maksma panna, tuli Anne alati vahele: „Mis te ometi lapsest kiusate? Üksainus teil ongi, laske laps saab, mida tahab!“

Ja nii sai Eerik peaaegu alati, mida ta tahtis. Selle eest hoolitses juba Anne. Tõsi, koolis oli Eerik väga andekas ja hea õppija. Seda tunnistasid kõik õpetajad, kuid olid ühtlasi arvamusel, et ta oli isemeelne ja sageli ülbe kaasõpilaste vastu. Samuti oli ta tihti eba viisakas külaliste ja patsientide vastu. „Alles eile hommikul avas ta ukse vanemale daamile ja hõikas kõvasti isa kabinetti, nii et külaline kuulis: „Isa, üks paks ja inetu proua tahab sinuga kokku saada!“

Kui isa talle etteheiteid tegi, irvitas Eerik: „Aga ta oli ju paks ja inetu. Sina ainult ei julgenud talle seda öelda!“

Ja vana Anne ruttas kohe vahele: „Noh, kui Eerik ütleski natuke halvasti, mis te siis kohe kurjaks saate?“

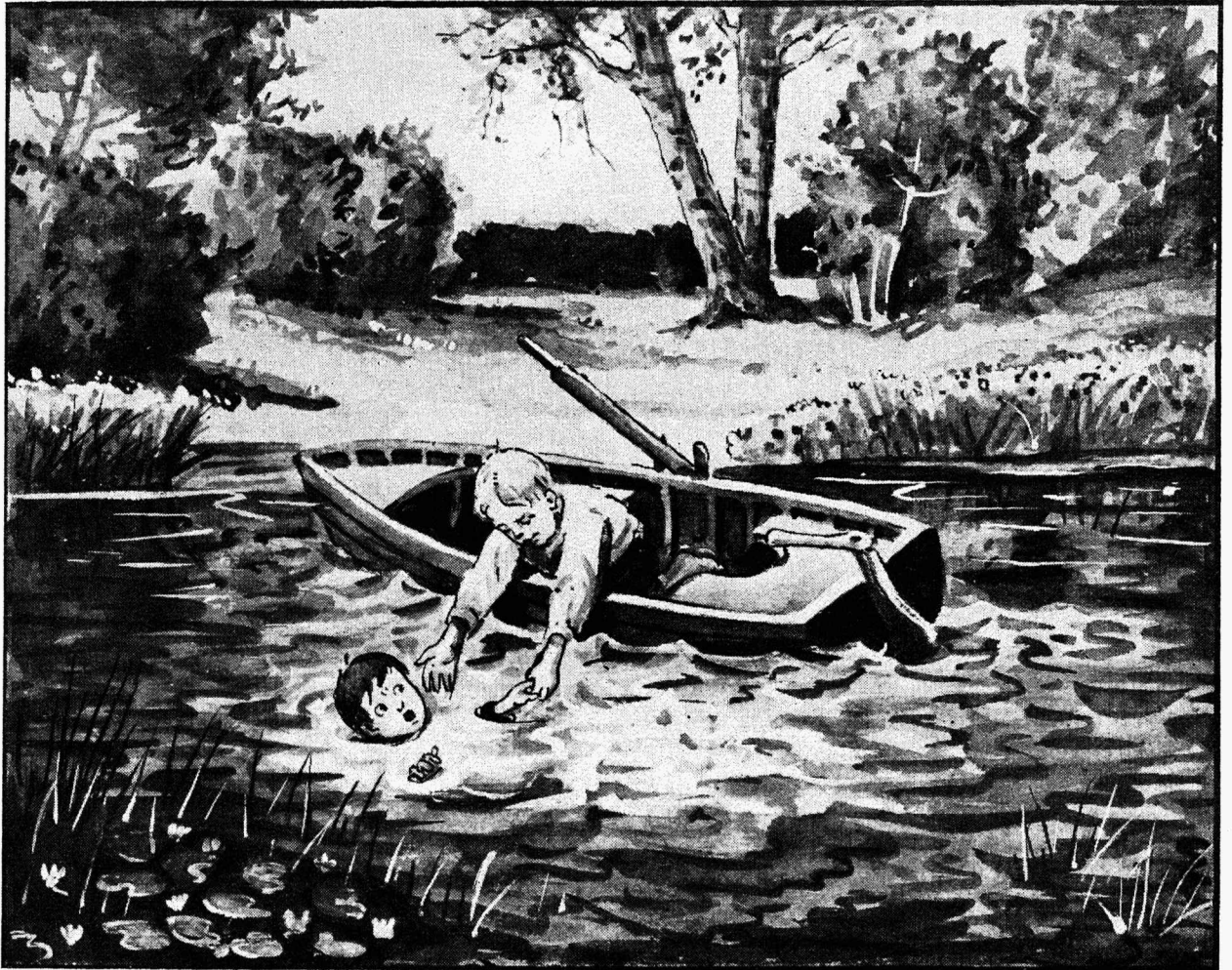
Möödunud pühapäeval tuli dr. Meriste vend üle mitme aasta külla. Eerik takseeris teda pealaest jalatallani ja arvas: „Sul pole lipsugi kaelas, sind peaks kööki sööma panema.“ Ja kui onu kohmetult poisile otsa vaatas, päris Eerik üsna süütu näoga: „Sa vist tulid isalt raha laenama. Isal on palju raha, aga sina oled vist vaene. Meil on üldse väga palju vaeseid sugulasi.“

Dr. Meriste pahandus niivõrra, et käskis Eerikul lauast ära minna. Eerik tõusis üles ja ütles kõrgilt: „Muidugi lähen! Mul polegi mingit huvi niisuguse maamehega ühes lauas istuda. Anne, too lõuna minu tuppa!“

nurru lüües tuli laua juurde, pahuralt jalahoobi andis.

2.

Mootorrongi rattad laulsid lõbusat laulu ja linn oli juba kaugele seljataha jäänud. Oli

Jüri oli tugev poiss ja tal oli kerge asi Eerikut paati tagasi tõsta.

„Ütle, mida pean poisiga peale hakkama?“ ohkas doktor Meriste. „Temaga ei saa läbi enam ei hea ega kurjaga! Anne on ta liialt ära hellitanud. Aga ma ei saa ka Annet vallandada, ta on väga truu majapidaja. Ma ei tea, keda ma pean võtma kasvatajaks?“

„Tead mis,“ ütles vend viivu järel, „saada poiss suveks Laaneväljale! Küll Jüri teda kasvatab, nii et sa teda sügisel enam äragi ei tunne.“

Nii otsustatigi Eeriku saatus sel ajal, kui ta mornitsedes oma toas lõunat söi ja kassile, kes

ilus juunihommik. Rong tormas läbi värskes roheline ja üle niitude, mis kirendasid kuller-kuppudest. Vagun rappus ja põrises ning Eerik istus kannataja ilmega pingil, sirvides ajakirja. Vastasingil istus tüse taluperenaine, sõbralikud silmad suunatud Eerikule.

„Kuhu siis väike poju sõidab ihuüksinda?“ päris ta lahkelt.

Eerik läks näost punaseks ja tegi, nagu süveneks ta ajakirja. Õieti kuulmatu häbematust niisugusest võõrast naisest temaga juttu alustada! Aga see ei jätnud: „Sa oled vist ikka linnalaps?“

„Muidugi,“ pahvatas Eerik.

„Kas nüüd lähed maale karja või niisama muidu?“

„Ise võite karja minna! Mis te tülitate võõraid inimesi?“

„Oi, oi, kui terane!“ imestles perenaine. „Mis siis nüüd viga karjas käia! Ega see pole kellegi häbiasi.“

Teised sõitjad muhelesid. Eerikul hakkas piinlik ja ta võttis ajakirja nii kätte, et keegi ta nägu ei näeks. Aga perenaine jätkas: „Kus jaamas siis pojuke maha läheb?“

„Mina ei ole teie pojuke ja kui te mind rahule ei jäta, kutsun konduktori. Minu isa on doktor Meriste ja ta on palju rikkam kui teie olete.“

Perenaine jäi hämmastunult vait. Parajasti tuli konduktor ja hõikas: „Laanemetsa.“ Eerik võttis oma käsikohvri ja liikus ukse poole. Vilkaalt möödusid semafor, liiprite lademed, rongtasandas käiku ja peatus väikese, punasekatuselise jaamahoone ees. Päikesepaistesel pereroonil seisid jaamaülem, jässakas, habemik mees piibunosuga ja akna all pingil kõlgutas paljaid jalgu sasipäine poiss.

Eerik vaatas otsivalt ringi. Arvatavasti toosama piibuga vanamees oligi Laanevälja sulane. Ta seisatas mehe ees ja ütles: „Kuulge, sulane, võtke minu kohver ja ajage hobune siia.“

„Mida?“ küsis mees ja võttis piibu suust. „Mis sa, väikepoiss, tahad?“

Võõras ümbrus mõjus Eerikule arakstegevalt ja ta küsis häbelikumalt: „Kas teie pole siis Laanevälja sulane?“

„Pole ma eluaeg kellegi sulane olnud. Olen Tammistu peremees,“ vastas vanamees ja pööras Eerikule järsult selja.

Seda kuuldes hüppas paljasjalgne poiss pingilt ja tuli Eeriku juurde. „Kas sina oled Eerik?“

„Minu nimi on Eerik Meriste ja ma olen doktor Meriste poeg,“ vastas Eerik jahedalt.

„Soo, mina olen Jüri ja sinu onupoeg,“ sirutas poiss käe. Eerik andis kõheldes sõrmeotsad ja teise käega ulatas kohvri.

„Mis sellega?“ päris Jüri.

„Vii vankrisse,“ käskis Eerik. „Kus on siis teie hobune?“

„Hobune on jaamahoone taga lasipuu küljes.“ Jüri haaras kohvri ja läks ees. Viivu

pärast istusid mõlemad poisid vedruvankris ja sõit läks traavides metsateed Laanevälja poole.

„Unustasin ütlemast,“ lausus Eerik tähtsalt, „minu pakid saabuvad õhtul postrongiga.“

„Mis sul seal pakkides siis on?“ päris Jüri.

„Minu asjad ei mahtunud ometi siia väikesesse kohvrisse. Seal on minu ülikonnad, pesu ja raamatud.“

„Raamatud? Oi, see on tore, neid annad sa mullegi lugeda?“

„Ma ei tea, kas meil sobib sinatada,“ ütles Eerik mõtlikult. „Aga olgu, võib-olla on see maal kombeks. Raamatuid võin sulle küll laenata, kui sa neid ära ei määri!“

„Ma ei määri kunagi raamatuid, pesen alati käsi enne lugemist,“ vastas Jüri, kuna ta tedretähniline nägu läks üleni punaseks.

Eerik vaatles kõrvalt oma onupoega. See oli ju päris puhtalt riides, aga mütsi polnud peas ja päikesest pruuniks kõrvetatud jalad olid paljad. Ja Eerik, kes vahepeal oli tagasi võitnud oma üleolekutunde, ei saanud tegemata jätta märkust: „Sinu isal on küll tore vedruvanker, aga saapaid ei jõua ta sulle vist osta?“

Oli näha, et see märkus Jürile põrmugi ei meeldinud, aga ta ütles päris heasüdamliku naeratusega: „Mul on kaks paari saapaid. Ühed on tuluuued ja teise paari ostis isa möödunud kevadel. Kuid suvel ma käin alati palja jalu. Nii on palju mugavam. Küllap hakkad sinagi palja jalu käima.“

„See on väga küsitav,“ vastas Eerik. „Ja ma vist üldse jään ainult paariks päevaks Laaneväljale.“

„Aga sinu isa oli ju tahtnud, et sa terveks suveks meile jääksid!“

„Paljugi, mis tema tahab.“

„Kas siis sina võid ise kõige üle otsustada?“

„Muidugi,“ vastas Eerik veendunult. „Kas see paigatud katusega maja puude taga ongi sinu kodu.“

„Jah,“ ütles Jüri ja vaikis. Jutt ei tahtnud nende vahel enam kuidagi sobida. Nüüd pöördus maantee väikese järve äärde, mille kallast raamisid pajud, vanker sõitis mürinal üle veskisilla ja peatus madala ühekordse elamu ees. Uksel seisid onu ja onunaine, viimane kirjus sitskleidis ja rõõmsalt käsi kokku lüües.

„No tere, linnasaks,“ ütles onu ja onunaine naeratas rõõmsalt: „Vaata kui suureks Eerik

on kasvanud. Ja ta oli nii pisike ega osanud veel rääkidagi, kui teda viimati nägin.“ Ning ta tõstis Eeriku üles ja andis poisi põsele suud. Jüri sõitis kuuri ette ja hakkas hobust lahti rakendama, kuna onunaine tõmbas Eeriku kättpidi tuppä. Seal oli kaetud valge linaga laud ning laual või, piim, leib ja keedetud munad. Viivu pärast tuli Jürigi sööma. Kuigi Eerikule paistis toit liiga lihtne olevat, sõi ta ometi suure isuga, sest kõht oli reisul läinud hirmus tühjaks. Nii ta ei pannud tähelegi, et Jüri silmis oli pisike vaenutuluks.

„Kas sa käsi ei pesnudki enne sööki? Mina teen seda alati!“

„Oh,“ kohmetus Eerik, aga kogus end ruttu: „Ma ei teadnud, kus siin on vannituba.“

„Meil ei ole vannituba, käime suvel järve ääres pesemas!“

Eerik tahtis juba vastata, et seda ta oli arvanud, et nad nii vaesed on, kui tuppä tuli onunaine ja küsis: „Noh, kas maitseb?“

„Suur tänu!“ ütles Eerik. „Mul ei ole suuremat isu.“

„Ta sõi ju viis võileiba ära ja kaks muna,“ salvas Jüri.

„Jüri, kuidas sa räägid! Nüüd vii külaline ümbrust vaatama. Aga võib-olla tahad sa puhata? Tõusid ju vara ja pikk sõit selja taga.“

Eerik raputas pead. Jüri kortsutas kulmu ja küsis: „Kas sa tahad veskit näha?“

„Oh, mis seal ikka vaadata on. Käisime klassiga hiljuti elektrijaamas, sealgi polnud suuremat!“

„No siis lähme paadiga sõitma.“

„Seda võiks,“ arvas Eerik.

„Võta siis jalad lahti.“

„Ei, ma lähen niisama.“

Kui poisikesed väljusid, ütles onu: „Kena poiss, aga iseennast täis.“ Aga onunaine oli leplikum: „Küllap ta harjub. Eerik on ilma emata, keegi pole teda kasvatanud.“

„Ega ta enne mõistlikuks saa, kui Jüri ta läbi kolgib,“ ütles onu, aga onunaine arvas, et tal on ikka veidrad mõtted, küllap uus ümbrus mõjub Eerikule niigi hästi.

Vahepeal poisid olid juba järvel. Jüri sõudis, kuna Eerik istus paadipäras. See oli juba pisut lõbusam seiklus ja ta muutus märksa lahkemaks. „Kas siin supelda ka saab?“ päris ta Jürilt.

„Siin on mudane põhi, aga allpool tammi võib — sinna läheme pärast paadisõitu.“

„Oi, milline kala!“ hüüatas Eerik.

„See oli vist haug.“

„Särg oli. Kindlasti oli särg,“ vaidles Eerik vette vahtides. Ta kummardus kaugele üle paadiserva. „Näed, näed, nüüd ta tuli tagasi. Ma võtan ta käega kinni.“

„Käega ei püüa säärast kavalantsu isegi vana kalur.“

„Aga mina püüan. Ta on ju päris rumal. Vaata, vaata, kui lähedale ta ujub.“ Eerik keeras käise üles ja kummardus veel rohkem kuni — kostis sulpsatus.

„Mees üle parda,“ naeris Jüri. Hetke pärast kerkis Eeriku pea veest ja käed haarasid kramplikult paadiservast. Jüri oli tugev poiss ja tal oli väike asi Eerikut tagasi paati tõsta. Nähes Eerikut läbimärjana, juuksed ja nägu täis rohekat järvekõntsa, ütles ta: „Nüüd sa võtsid päris mudavanni.“ Ja kiirete tõmmetega suunas ta paadi kaldale. Eerik hakkas nutma ja vihastus: „Sa tahtsid mind ära uputada siia vastikusse järve, sina!“

„Ära räägi rumalusi! Kes sul käskis paati kallutada? Seal on su tarkus — või läheb käega kala püüdma. Ha-ha-haa!“

„Ma sõidan kohe linna tagasi,“ nuuksus Eerik.

„Ära ole rumal. Lähme kaldale, kuivatame su riided ära, käime suplemas ja siis lähme Kuningamäele. See on üsna lähedal.“

„Kuningamäele?“

„Sa ei teagi, kus on Kuningamägi? Oi, sellega on seoses suur saladus!“

(Järgneb.)

PISARATE JÄRV

Muinasjutt

S. Haab

On olemas järv, ainulaadne maailmas. Järv, millesse on kogunenud aegade jooksul kõigi emade pisarad, mida nad nutnud oma halbade laste pärast.

Te ehk ei usu, aga kuhu siis jäävad kõik need selged, suured pisarad? Need ei ole see-sugused kui teie, laste, poolt valatavad, kui te kas varba vastu kivi lööte või keegi teie nukku juukseidpidi kisub. Nad ei auru õhku, nagu te ehk arvate. Ja kuigi ema nad teie nähes või salaja põllenurgaga ära pühib, nad siiski ei kao, vaid voolavad maa-aluste nirekestena kaugele maailma südamesse — Muinasmaale, kus asetseb see järv.

Kui aga mõni tüdruk või poiss, kelle ema tema pärast palju sääraseid pisaraid nutnud, sinna järve äärde läheb ja pudelikese vett võtab ning koju viib, siis nutab ta ema edaspidi ainult rõõmupisaraid. Ja laps muutub ise nii heaks, et kõik teda armastavad ja tal enam meeldegi ei tule midagi halba ega inetut teha. See pole mitte nõidus, vaid Muinasmaa elanikud on kõik nii head, et see omadus tahtmatult nakatub.

Aga tee sinna on väga raske ja hädaohtlik ja peab olema hirmus vapper, et mitte poolelt teelt tagasi pöörduda. Tunnen seni ainult üht poissi, kes sellega hakkama sai.

Selle poisi nimi on Kaarel. Ta elab oma vanematega ja väikese, heledapäise õe Elsaga metsäärses valges majakeses.

Kaarli vanemad olid korralikud käsitöölised ja ta ise käis juba teist aastat koolis, kus ta oleks võinud olla hea õpilane, kui ta oleks vaid rohkem püüdnud. Aga Kaarlil polnud aega õppimiseks. Kuipalju ka ema ei palunud, manitsenud, noominud, Kaarel, niipea kui ta koju tuli ja raamatud ükskõik kuhu viskas, pidi kohe jälle minema jõe äärde või metsa või kuhugi mujale. Sageli ei mallanud ta kõhtugi täis süüa. Ja milliseid koerustükke ta veel välja mõtles!

Kord tühjendas ta tindipoti oma õe valgeile käharaile, et näha, kuidas see näeb välja mustapäisena. Ent Elsa ei läinudki kaebama, ta teadis, et selle eest Kaarel tingimata naha peale saaks, ja seda ta ei soovinud. Ta oli sama heasüdameline kui vend halb. Emale ütles, et tindipott läks kogemata ümber. Selline teoviis oli Kaarlile arusaamatu. Tema poleks kindlasti asja niimoodi jätnud, aga et Elsa tegi seda, mis häda oli siis temal, Kaarlil, õiendama minna!

Üldse ta ei mõistnud oma ema ega õde. Teine kord, kui ta kiviga naabri Kusti nina

veriseks lõi ja selle eest urvaplaastrit sai, nägi ta ema silmis pisarat, suurt ja säravat. Siis hakkas tal küll paha, aga ta ei taibanud, mispärast ema nuttis. Egas emal valus olnud, ega tema peksta saanud!

Saabusid jõulud. Kaarel tõi koolist nõrga tunnistuse ja mattis kõik lootused kingituseks saada ammuigatsetud suuski. Kui aga jõuluõhtul küünlad süüdati ja lapsed elutuppa kuuse juurde lasti, silmas ta jõulupuu all suure nuku kõrval, mis oli määratud Elsale, ka suuski koos täieliku suusavarustisega. Kaarel oli üliõnnelik, aga väga hämmastunud, sest kui ta koolitunnistust oli vanematele näidanud, muutus isa nagu iseäralikult tõsiseks ja ema silmis nägi ta jälle suurt, säravat pisarat. See pani poisi järele mõtlema. Ta hakkas aimama midagi heategude ülendavast võimest ja tuletas mõttes meelde kõik oma patud ja patukesed. Ta häbenes väga.

Peale õhtusööki asuti kinke lähemalt silmitsema. Elsa oli saanud veel kena muinasjuturaamatu hulga värviliste piltidega ja ta tahtis kangesti teistele oma äsjaomandatud lugemis- oskust näidata. Siis Kaarel kuuliski lugu Pisaratejärvest. Ta otsustas asjast kinni haarata.

Noh, julgusest tal puudust ei olnud. Küllap ta juba jõuab järveni ja toob emakesele vett. Aga kus asetseb Muinasmaa? Kaarlil polnud aimugi. Kindlasti põhja pool, võib-olla isegi Põhjanabal. Raamatus seisis ju, et pääs sinna on väga raske. Tuleb ehk läbida igavese jää ja lume piirkondi. Aga misjaoks on tal suusad? Nendega pääseb ometi Põhjanabalegi.

Teatud, homme hommiku vara läheb ta teele. Rõivastub uude suusadressi, võtab võileibu kaasa. Aga ta läheb kindlasti salaja, teiste teadmata, sest üks ole siis ema üllatus suurem, kui Kaarel korraga hea poisina koju tuleb. Oo, Kaarel rõõmustus juba seda mõeldes!

Õösi oli värsket lund sadanud ja esimese püha hommikul oli ümbrus veel palju valgem kui harilikult.

Kõik magasid alles, kui Kaarel kodust lahkus, võileib taskus ja tuliuus suusapaar õlal; ka väikese pudeli oli ta kaasa võtnud. Ta suundus põhja poole, ja võis seetõttu kohe suuskadele asuda, sest kuna lõunapoolne tee viis alevisse ja koolimajja, siis põhjapoolne seevastu läbis metsa ja küngastiku, mida algaja suusataja võis isegi mägedeks nimetada. Seal mõtles Kaarel tubli retke teha.

Hommikune hämarus hakkas juba hajuma, kui ta peatus kõrgeimal künkal ja vaatas tagasi. Ainult valgeid laiu välju nägi ta, mets oli jäänud kaugele seljataha. Kõikjal tühjus ja vaikus. Siiski, eemalt näis keegi lähenevat. Vist ka mõni suusataja, arvas Kaarel.

Ta pilk jäi peatuma mäeseljandikul enda ees. Siit alla kihutada, ohoo, see oleks midagi! Mõeldud, tehtud, ta andis hoogu ja juba ta libises allapoole, alul väikese, siis üha suureneva kiirusega.

Juba üsna all olles tundis Kaarel maapinda oma jalge all vajuvat, püüdis ruttu peatuda, aga juba sipleski ta üle pea pehmes lumes.

Oli see nüüd kraav või salajane sissepääs Muinasmaale? Ta oli tihti lugenud salapäras-test peidetud käikudest maa-aluste riiki, miks ei võinud seegi olla üks sellistest!

Rohkem ta mõelda ei saanud, sest lõi pea õige valusasti millegi vastu ja kaotas teadvuse.

Ärgates leidis Kaarel enda murul lamavat, päikese talle otse silma paistes. Oli see aga kummaline päike! Kaarel ei uskunud oma silmi, kuid tõepoolest päike naeris talle näkku. Nüüd ta lausa irvitas juba, suu kõrvuni veninud. „Küllap ta naeraks veelgi suurema suuga, aga kõrvad on ees,“ mõtles poiss. Ta ei teadnud küll, miks päikesel nii lõbus oli, aga see lustlikkus nakatas tedagi ja ta purskus samuti naerma. Varsti voolasid päikese ümmargustelt põskedelt pisarad. Kaarel tundis, et sajab vihma.

Nüüd ta teadis, millest see tuleb, et vahel sajab vihma, kuigi päike paistab ja taevast ei olegi pilves. Päike naerab pisarateni!

Korraga ehmus Kaarel, keegi rääkis ta selja taga üsna peenikese häälega. „Mis lärm siin on?“ küsis hää. „Kuidas sattus siia võõras poiss? Ta ei ole pärit ei Muinasmaalt ega Noiduseriigist.“

Kaarel pöördus. Ta nägi enda ees väikest mehikest kullaga tikitud valgeis rõivastes. Käes oli tal kuldne oda ja kilp ning vööl imetilluke sõjakirves.

Kaarel polnud arg poiss ega kartnud eriti, vaatamata väikese sõjamehe vihasele küsimusele. Esimesest kohmetusest vabanenud, ta võttis müsi peast ja teretas viisakalt. Kohe muutus väikese mehe nägu palju lahkemaks.

„Mida sa otsid siit?“ küsis ta juba sõbralikumalt.

„Olen Kaarel ja tahaksin saada heaks poisiks. Tulin, et viia emale vett Pisaratejärvest.“

Mehike ohkas sügavasti. „Siis tulid sa küll halval ajal. Pisaratejärves ei ole praegu piiskagi vett. Kõik lilled meie kuningliku palee aias on närtsinud. Kuninganna ning printsessid on väga õnnetud, et nad ei saa võtta oma harilikku hommikust kümblust.“

Kaarel kohkus. „Ja mingit muud võimalust heaks poisiks saada pole?“ küsis ta.

Teine naeris: „Sa siis tahaksid tingimata heaks saada. See on sinust ilus. Olen rõõmus, kuigi meie siin all peaksime õieti kurvad olema, kui kõik lapsed heaks saaksid, siis kuivaks meie järv jällegi ära. Aga praegu ta ei ole mitte sellepärast tühi, vaid... Oota, jutustan sulle algusest.“

Mehike tõmbas taskust räti, laotas murule ja istus ettevaatlikult, et mitte määrida oma ilusat valget ülikonda. Siis algas ta: „Mina olen Muinasmaa kuninga Tarkpea III ihukaitseväge rügemendi juhataja rüütel Igavestirõõmus ja olen kuulsast haldjas Kuldtuti suguvõsast.“

Kaarel silmitses ta pisikest valget mütsikest suure kuldse tutiga.

„Muinasmaa on suur ja õnnelik maa. Iialgi ei ole meil mässe ega revolutsioone. Elame rahus ka oma naabri, Noiduseriigiga. Seepärast meil polegi rohkem sõjaväge kui kuninga isiklik ihukaitse. Õieti poleks sedagi tarvis, sest ega keegi ei kavatsegi meie kuninga elu kallale kippuda. Aga me ei saaks muidu paraade pidada ja kuningas ei saaks neid vastu võtta.“

Kuninglik palee asetseb just Pisaratejärve kaldal, mis on meie riigi au ja uhkus. Järve voolab vesi, mille päritolu sa vist tead, Pisaratejõe mööda, millesse suubuvad kõik väiksemad ojakased maa pealt. Jõgi jookseb läbi meie naabermaast, Noiduseriigist, ja see asjaolu pole seni mingit tülgi tekitanud.

Nüüd suri aga Noiduseriigi vana kuningas ja troonile astus tema poeg Põikpea. Uus kuningas laskis kohe jõe ehitada tammi ja sinna juurde vesiveski, et aga vesi asjatult ei voolaks: ta on väga rahaahne. Alul saime vett siiski rahuldavalt, sest kuningas Põikpea pani veski kohe käima. Kuid nüüd juba nädal aega ei too Pisaratejõgi meile enam tilkagi vett. Jahutagarad Noiduseriigis on küllaldased ja veski seisab. Kuningas ei raatsi aga vett kasutamata ära joosta lasta, vaid hoiab seda kindla tammi taga.

Meie kuningas läkitas saadikud kingitustega Põikpea juurde teda paluma, et ta oma veski ehitaks mujale ja jõe jälle vabalt voolata laseks. Põikpea vastas, see olevat hirmus tülikas hakata jälle uut veskit ja paisu ehitama.

Ent tõeline põhjus ei seisa selles. Noiduseriigil on küll palju jõgesid, kus voolab piima ja mett, aga neil pole sellist jõudu kui Pisaratejõel, kuigi nad on ehk suuremad ja käreidama vooluga.

Peale pikka nõupidamist kutsus kuningas mu enda juurde ja tegi mulle ülesandeks minna kogu ihukaitsevägega ja vabastada jõgi vägivallaga. Kui tarvis, kas või sõja kuulutada.“

Siin tegi rüütel Igavestirõõmus pausi ja ohkas raskesti.

„Seda ütles ta mulle ja mu meestele, kes me oma eluajal kärbselegi kurja pole teinud. Mõelda ainult, et ma oma ilusa oda peaksin tor-kama kellegi kehasse!“

Rüütel Igavestirõõmus värises jubedusest.

„Sina, Kaarel, oled koolis käinud ja raama-tuid lugenud. Ehk oskad sina aidata?“

Kaarel pingutas ajusid ja hakkas siis rüüt-lile kõiksugu küsimusi esitama. Ta sai teada, et Muinasmaa on hobuseraua kujuline ja Nõi-duseriik moodustab õõnsuse selle sees. Et vii-manen on põhjas ja esimesele kuuluvad ida, lõuna ning lääts.

„Kutsu oma mehed siia!“ käskis Kaarel viimaks.

Rüütel Igavestirõõmus vilistas väikese kuld-vilega ja varsti kihas nende ümber sõjamees-test. Kõik olid rõivastatud samuti kui juhataja, ainult veidi tagasihoidlikuma toredusega. Sõdu-reid oli viiskümmend. Nad olid veel väiksemad kui rüütel, kes ulatus Kaarlile vaevalt õlani.

Kaarel mõtles viivu, vaadates üles päikesele, kes oli pooleldi pilve taha kadunud ja teise sil-maga veel lõbusalt pilgutatas.

„Vajan üht kullatud kõrvitsat ja teie rõi-vaid, härra Igavestirõõmus,“ ütles ta äkki.

Rüütli käsu peale jooksid kohe kümme meest kõrvitsa ja viis meest ta tagavaraülikonna järele. Kaarlile oli see väike. Püksid ulatusid poole sääreni ja kuuevarrukad olid samuti lühikesed, aga kuidagimoodi võis ta siiski läbi saada.

Tulid mehed ka kuldpaperiga ületõmmatud kõrvitsaga. Kaarel võttis selle ja ütles: „Nüüd näidake mulle teed Põikpea juurde!“

Päris lossi lähedale jõudnud, käskis ta teisi maha jääda ja sammus üksi julgelt edasi, kõr-vits kaenlas. Päike oli kadunud täiesti pilve taha. Poiss läks piki jõekallast otse lossiõue.

Õues kõndis üks mees, kuldkroon peas. Ta kandis erepunast sametmantlit ja helerohelisi pükse. Mees oli väga väike ja paks. Just selli-sena oli rüütel Igavestirõõmus kirjeldanud kuningas Põikpead.

Kaarel nägi küll kuningat, läks aga uhkelt edasi, tema poole vaatamata.

Ent kuningas oli uudishimulik. „Hei, kuule, kuhu sa lähed?“ hüüdis ta juba eemalt.

Kaarel tegi, nagu näeks teda alles nüüd: „Kuju lähen.“

„Kes sa oled?“ päris kuningas jälle.

„Olen Tema Majesteedi kuningas Tarkpea ihukaitsevääst.“

„Mis sul seal kaenlas on?“

„Eks sa näe, mis see on — päike!“ vastas Kaarel üleolevalt.

„Päike!“ ehmus kuningas.

„Nojah, päike! Kuninga rohuaias on taime-kasv väga kidur ja ta käskis mind päikese tae-

vast ära tuua ja aeda õunapuu otsa riputada. Küll siis lilled jälle kosuvad.“

Põikpea oli tõsiselt hirmul: „Aga kuidas sa päikese kätte said? Kuidas sa tohtisid! Päike on samapalju minu kui Tarkpea oma. Silma-pilk vii tagasi!“

„Või sinu päike! Kelle maa pealt ta igal hommikul tõuseb ja kuhu loojub?“

See oli õigus, Põikpeagi pidi seda möönama: päike tõusis igal hommikul idast ja vajus läände, seega kuulus ta tõesti Muinasmaale. Aga nii see ei võinud ka jääda, sest päikeseta polnud elu mõeldav.

Taltsutades oma ihnust küsis ta: „Mida teie kuningas nõuab, kui sa päikese tagasi viid?“

„Lase silmapilk pais Pisaratejõel ära lõh-kuda, siis viin ta kohe tagasi!“ nõudis kaval Kaarel.

See ei olnud Põikpeale sugugi meelt mööda, aga polnud parata. Ta hüüdis vahisõduri ning andis käsu koguda sõjavägi paisu lõhkuma.

Oma eesmärgi saavutanud, tahtis Kaarel tagasi pöörduda, ent uudishimulik kuningas pidas teda veelgi kinni.

„Küll oled sina aga suur!“ imestles ta.

„Suur!“ naeris Kaarel. „Peaksid nägema mu vendi, need on kaks korda nii pikad kui mina, ja kui tugevad!“

See üllatas Põikpead ja ta mõtles: „Ei ole hea sellise riigiga sõjajalal olla, kus nii suured ja tugevad sõdurid. Seal on kaotus juba ette kindel.“

„Aga miks sul nii imelikud riided on?“

„See on uusim mood,“ vastas Kaarel ja pistis jooksma.

Vastus meeldis kuningale väga. Ta otsustas ka oma sõdureile niisugused mundrid teha lasta, sest esiteks oli see moodne ja teiseks sai sellega ju suure hulga riidet kokku hoida.

Kaarel aga jooksis tulnud teed tagasi. Tal oli kiire, sest päike oli nina juba pilve tagant välja pistnud. Kaarel oma kõrvitsaga pidi tingimata Põikpea vaatepiirist enne välja jõudma, kui ta täielikult nähtavale tuleb.

Ihukaitsevääelaste juurde tagasi jõudes jutustas Kaarel oma saavutusest. Kõik olid väga rõõmsad ja hüüdsid kolmekordse hurraa. See kõlas veidralt, sest muinasmaalastel on hirmus peenikesed hääled. Ometi ei naernud Kaarel, kartes haavata mehikeste tundeid. Näete, ta tegi juba edusamme paremuse poole seega, et üldse arvestas kellegi tundeid.

„Nüüd lähme kuningas Tarkpea juurde. Ta on kindlasti väga tänulik sulle,“ ütles rüütel Igavestirõõmus.

Kaarel võis jälle oma riided selga tõmmata. Rüütli ülikond, kuigi väga ilus, jättis Kaarli seljas siiski naeruväärse mulje.

Tarkpea palee ei olnud kaugel.

Nad sammusid mööda liivast teed, kus-juures Kaarlil oli aega vaadelda ümbrust.

Loodus oli kõikjal nagu maa pealgi, ainult esemed ja elusolendid olid muinasmaalasile vastavalt väikesed.

Ta tähelepanu äratas ka see, et loomad siin ei näinud kartvat inimesi. Nende mööda minnes tulid metsast jänesed ja vahtisid neid julgelt ja isegi häbematuult. Ja oravad tulid ning jooksid nendega kaasa, nagu linnas saadavad väikesed poisid marssivaid sõdureid.

Korrage tegi tee kääna ja Kaarel nägi enda ees midagi imetaolist, sillerdavat. See helkis nagu peegelduks siniseim taevas temas — see oli Pisaratejärv. Teispool kaldal oli palee, nii läbipaistvast kristallist ehitatud, et võis juba kaugelt näha selle sisemusse.

Kuninglik abielupaar lõunastas parajasti, kolm tillukest printsessi istumas ühel pool, kolm pisikest printsi teisel pool lauda. Lossist nähti ka tulijaid ja kõik ruttasid välja. Rüütel Igavestirõõmus astus kuninga ette, kes tahtis teda ülevoolavate sõnadega tänama hakata. Aga rüütel osutas Kaarlile: „Mitte mina, vaid tema!“

Kaarel oli korrage päevakangelane. Kümneid kordi ta pidi jutustama loost kõrvitsaga. Printsid naersid südamest ja printsessid plakutasid heameele pärast käsi. Siis viidi ta paleesse ja pandi lauda istuma kuningatari paremale käele. Talle tõsteti taldrikule maitsevaimaid palasid ja täideti peker magusaima joogiga. Iga uue söögi järel tõusis keegi, kõlitas noaga vastu taldriku äärt ja pidas tema auks lauakõne. Lõpuks kõneles kuningas ise ja teatas, et kõrvaltoas ootab voodi pehmeimaist udusulist patjadega ja kui Kaarel vaid suvatseks minna ja heita pikali, ta puhkaks seal oivaliselt.

Kaarel aga tõusis püsti, kõlitas samuti noaga vastu taldrikut ja ütles: „Täna teid väga kõigi nende toitute ja jookide eest. Täna teid ka selle pehme voodi eest. Ma olen küll väsinud, aga pean siiski kohe koju hakkama minema. Võib-olla on mu ema juba väga mures!“

Kõik kiitsid selle kavatsuse heaks. Kuigi nad meeleldi oleksid tahtnud Kaarli sinnajäämist, rõõmustas neid see, et poiss mõtles oma emale.

„Hea küll, lasen su lennukiga viia koju,“ ütles kuningas.

„Lennukiga!“ hämmastus Kaarel. „Ons siin ka lennukeid?“

Tiibade kohisedes laskusid lossi ette kaks hiiglasuurt kotkast. Nad kandsid jalgade külge kinnitatuna väikest tõlda. Sellesse istus Kaarel. Tõllas oli õige mugav. Kui ta veel kord kõigiga jumalaga oli jätnud ja igaühele sõbralikult viibanud, tõusid kotkad õhku.

Palee jäi ikka väiksemaks. Inimesi polnud enam nähagi. Viimsena Muinasmaalt nägi Kaa-

rel helesinist järve ja talle meenus pudelike taskus.

„Peatuge, peatuge! Tahan minna tagasi!“ karjatas ta. Aga linnud ei kuulnud teda. Kaarel isegi ei kuulnud oma häält nende tiibade kohinas. Ta tundis magusat roidumust ning sulges silmad. Tõlla ühtlane õõtsumine oli nii uinutav. Peagi ta magas.

Kooliõpetaja Mänd oli kirglik suusataja. Sageli võttis ta juba hommikul, enne õppetöö algust, suusad ja jooksis lagendikel. Nii juhtus, et ta esimese püha hommikul nägi üht poissi mäest alla kihutavat. Alla jõudes poiss kadus.

„Imelik, kuhu ta võis jääda?“ mõtles õpetaja ja jooksis sinnapoole.

Korrage ta taipas. Seal oli lund täis tuisanud kraav. Paari päeva eest oli aga suurem sula, mis lume rabadaks muutis. Järelikult oli poiss kukkunud kraavi. Ta lisandas kiirust.

Kohale jõudnud, tõmbas ta poisi välja. See oli Kaarel, üks tema õpilasi. Poiss oli meele- märkusetu. Ta oli pea lõonud vastu jäätunud silda, mille kõrval ta just sisse langes.

Noor õpetaja võttis Kaarli süle ja suusatas keppideta maantee poole. Ta treenitud kehale ei osutunud see kuigi raskeks koormaks.

Alevi poole sõitsid juba esimesed kirikulisel. Õpetaja peatas ühe saani, seletas olukorra ja paigutas oma õpilase võimalikult mugavalt saani põhja.

Kui saan valge majakese ees peatus, oldi seal väga ärevil. Ja kui härra Mänd Kaarli pealtnäha elutu keha tuppa kandis, oldi hirmust meeletu. Aga asi polnud nii halb. Ema kogus end varsti ja asus korraldusi tegema Kaarli voodisse paigutamiseks.

Kui Kaarel jälle ärkas, lamas ta juba lahtiriidetatult voodis ja ema, kes istus voodi äärel, püüdis talle kuuma teed joota. Ta ei mäletanud sugugi, kuidas ta nii äkki koju oli saanud. Pea valutab ka väga. Igatahes oli sooja vaiba all mõnus olla ja läbielatud seiklused tundusid päris uskumatuina.

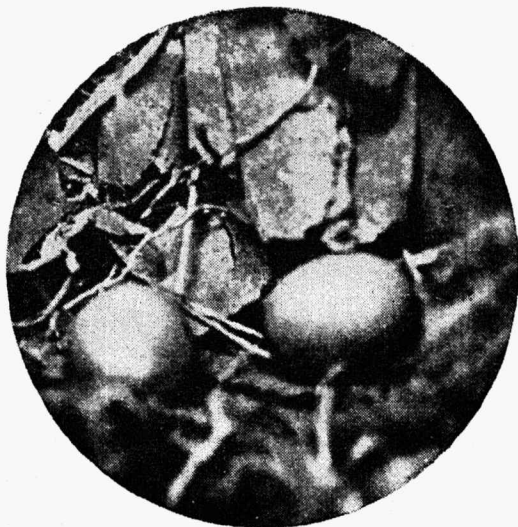
„Emake, mina — olin ometi Muinasmaal?“ küsis ta pooleldi kahtlevalt.

„Muidugi, mu poiss, muidugi!“ vastas see, naeratas ja surus oma jaheda käe poja õhetavale laubale.

MÕISTATUSLIK NOKKELAJAS

Kummalisemaid loomi maakeral

Nokkelajas muneb nagu mõni part. Aga tema munade koor on nahkne, mispärast nad tulevad meelde rohkem mao- kui linnumune.

Ükski loom meie maamunal pole loodusteadlastele niipalju peamurdmist valmistanud kui nokkelajas oma sugulastega. Ja praegugi pole selle kummalise looma mõistatuslikkus lahendatud.

Teda on arvatud imetajate loomade kilda. See on ka õige. Kuid ühtlasi esineb kummaline

asjaolu, et nokkelajas muneb, samuti nagu lind. 50 aasta eest ei tahtnud seda keegi veel uskuda, kuid vahepeal on loodusteadlased selle täiesti kindlaks teinud.

Nokkelajad elavad Lõuna-Austraalias ja Tasmaania saarel, ujudes seal lustlikult jõgedes. Nad on mustjaspruunid, pool meetrit pikad loomakesed, ujumisestadega jalgadel ja pardinokaga, nagu näete juuresoleval pildil. Tekib küsimus, kas see loom ei ole vahelüliks imetajate ning lindude vahel? Tõepoolest on nokkelajal pardi kalduvused: ta sööb igasuguseid veeputukaid, teod maitsevad talle eriti hästi ja nokaga mulistab ta vees nagu part kunagi. Aga nagu teadlased on kindlaks teinud, sarnanevad ta kondikava ning siseelundid koguni roomajate omadega; ka kehasoojusel on väga suured kõikumised nagu madudel. Samuti sarnanevad nokkelaja munad oma nahkse kestaga rohkem kilpkonna või mao munadega kui linnu omadega.

Nii on küsitav, kuhu õieti nokkelajat liigitada, kas imetajate, lindude või roomajate hulka? Selle kohta murravad teadlased veel praegugi päid.

Läbisegi laiast maailmast.

Pole õige, et kõik haikalad on kurjad röövlid ja tungivad armutult igale suplejale ning merehädalisele kallale. Mõned liigid haikalu on „üsna süütud“, süües vähki ja leppides koguni vetikate ning millimallikatega. On üllatav, et nende hulka kuulub Põhja-Atlandi 10—12 meetri pikkune hiigelhai, kes toidab end

pisikestest mereloomakestest, mida püüab, lastes mereveel läbi suu joosta. Sealjuures on ta eriti ükskõikne, aeglane ning kaunis rumal, seega täieline vastand röövlitele, keda endast kujutavad kiskjad haid.

*

Kõige vanemaks puuks terves maailmas peetakse üht küpressi, mille vanadust hinnatakse 5000 aastale.

Meie oma kaastöö

Pühajärvel

Leida Ruus, 14-aastane

Auto vurises juba koolimaja ees. Kribinal-krabinal rutatakse autosse, asetatakse söögi-moon pinkide alla ning otsitakse mugavam koht istumiseks. Tasane tõuge ja auto sõidutabki meid juba tänavaid mööda linnast välja. Ilm on nagu loodud õppereisuks, päike paistab soojalt selga, olgugi et tuul vihiseb vuhinal mööda.

Vaevalt on pool tundi möödas, kui linn on jäänud juba kakskümmend kilomeetrit meie selja taha. Varsti juhtub ka esimene õnnetus — tuul viib ühel kaasreisijal mütsi peast. Karjutakse ja kisendatakse niikaua, kuni kisa paneb autojuhi „kuuldetoru membraani“ võnkuma. Auto peatub ning müts, mis paistab maanteel tolmupilves väikese täpina, tuuakse tagasi. Siis on jälle „rahu majas“ ning sõit võib jätkuda. Nüüd leiti uus abinõu, kuidas mütse hoida: nõõrid ja muud käepärast olevad sidumisabinõud otsiti taskust välja ja mütsid seoti nii pähe.

Juba muutub künkalisemaks, tuleb ületada isegi mõned mäed. Sõit läheb ikka ühest künkast üles, teisest alla. Sõidame lauldes, meeled täis ärevat reisulusti.

Kuid, mis see sealt paistab? Oleks nagu kirikutorn?

Küsitakse õpetajalt, kes muigab kavalalt, vaikib siis veidi, nagu tahtes meie uudishimu veel kõrgemale kütta, ning lausub viimaks:

„Otepää.“

Sõidame mööda siledat maanteed. Valged teeäärsed postid kihutavad kiiresti mööda ja varsti olemegi läbinud väikese Otepää alevi. Peatume teispoole alevit. Ronime oma kangeks jäänud jalgadega maha ning meie pilgud peatuvad ilusal Otepää linnamäel.

„Nüüd, poisid, seadke pliiatsid ja taskuraamatud korda, et teha märkusi ja ülestähendusi, siis võite minna tunniks ajaks kõndima, kuhu keegi ise tahab!“ —

Poisid pistsid kõik punuma, igaüks ise ilma-kaare poole. Ühed jooksid üle oru linnamäele,

teised seadsid suure kiirusega sammud lähema poe juurde. Poemes istus akna all oleval kivil ja hüüdis:

„Noorhärрад, astuge sisse, astuge sisse! Odav kaup: pudel „vurtsvasserit“ kuus senti!“

Minagi seadsin sammud kaupluse poole, sest pudel mõdu (vähemalt!) kulus tõesti ära. Kaks pudelit käes, saiakants kaenla all, sammusin autosse tagasi. Närisin saia, jõin mõdu peale ja vaatasin, kuidas poisid nagu väikesed sipelgad ronisid mäe külge mööda üles.

Varsti jõudsid kõik tagasi ning sõitsime edasi. Ühelt teeäärselt postilt lugesin:

„Pühajärveni 1 km.“

Tõusin püsti, et vaadata, kas juba paistab, kuid midagi polnud näha peale roheliste mägede ja sinetavate metsade. Kuid vaevalt saime ees-seisvast mäest üle, kui kerkis silme ette suurem mägi, mida juba teel märkasime.

„Väike-Munamägi,“ ütles õpetaja.

Auto peatus ja jälle algas märke ronimine. Üles saades lõõtsutasime kõik, kuid selle eest avanes orgu ilus vaade: lehm, kes orus sõi, paistis väikese koerana, ning oja, mis all voolas, oli kui paari sentimeetri laiune hõbevööt. Varsti kõlas üle oru laul:

„Ja siis hüüdke alla orgu, ilus oled, isamaa!“

Sama lauluga jõudsimme ka autosse tagasi. Sõit läks nüüd juba ilma peatuseta Pühajärve poole. Varsti oligi tükike sinist vett näha, veel veidi põnevat ootamist ja — peatusimegi Pühajärve mõisas.

Siis peeti järve kaldal lühike söömaaeg. Pärast seda üürisime enestele paadid ja peagi oli kogu järv meid täis. Sõitsime sõbraga õigemal teel Sõsarsaarele. Uurisime kogu saare läbi. Leidsime seal ka vana, viltu vajunud majakese, mille seinad olid täis igasuguseid nimesid. Lõikusime ka omad nimed siia ning sõudsimme edasi. Järv oli peegelsile. Kohe järve kaldal kasvas mets. Vaatajale paistab, nagu kasvaksid puud otse veest välja. Päike hakkas loojuma, ning kaldal veepinna üle läikivate kiirtega kõik oli nii vaikne...

Kuid siis korraga häiris seda vaikust kohutav kisa ja appihüüdmine. Kuulatasime. See kostis saare tagant. Sõudsimme hääle suunas ning varsti nägime: nähtavale ilmus kaks paati, mõlema paadi mõlad kerkisid ja vajusid müt-sudes alla, kuna paadisolijad kisendasid nagu

kõrid võtsid. Tundsime neis ära oma klassi poisid, kes olid ei tea mis põhjusel löömingu korraldanud.

Videvikus olime kõik paadisadamas, kadunud ei olnud meist keegi, ainult üks möla oli lahingus kaduma läinud. Et asi õpetaja lahendada ei jääks, leppisid vastaspooled kokku ja maksid möla ühiselt välja.

Õomaja saime „Turistide kodus“. Igaüks sai koti külje alla, mille eest pidi maksma viis senti öö pealt. Vaatamata päevastele rännakutele ei olnud poisid sugugi väsinud. Ööks pandi aknaluugid kinni, mis oli poistele kui marjaks. Õpetaja magama jäädes korraldati pimeduses korrapärane padjasõda. Kobati käega, kas kedagi leidus ees, ja kui leidus, siis lendas patju mis mütsus. Kuid siis sündis midagi ootamatut: pimedas kostis õpetaja hää: „Mis teil siis lahti on?“

Tekkis paanika. Kõik püüdsid nii ruttu kui võimalik kottidele saada. Kes kotile sai, see teeskles magajat. Kuid oli ka neid, kelle vastu saatus oli karm. Kui õpetaja tule süütas, hüüdis ta neile eksinuile, kes veel ringi uitasid:

„Ratassepp, Mets, Koit, Õunapuu, Marjak,

Rosina, marss nurka! seisate kuni hommikuni, küll teil siis aru pähe tuleb!“

Haletsemisväärnes olukorras, süütute kannatajate nägudega, kandsid süüdlased oma karistust. Need süüdlased aga, kelle vastu saatus armulisem olnud, s. t. kes varem kotile saanud, need puhkasid rahulikku und. Varsti võttis unehaldjas kõik, peale kuue kannataja, oma kaissu...

Kolmanda päeva hommikuks oli aeg kõik haavad ja hädad arstinud. Süüdlastele oli armu antud — elukommetest maha ei võetud, küll tehti aga poistele noomitus ja manitseti tulevikus korralikud olema, mida need ka lubasid, kuigi on iseküsimus, kas seda ka täidetakse.

Kui autos istusime ja kodu poole sõitsime, ütles mu sõber Mets: „Pühajärve sündmused on ajaloos ikka kõige tähtsamad olnud!“

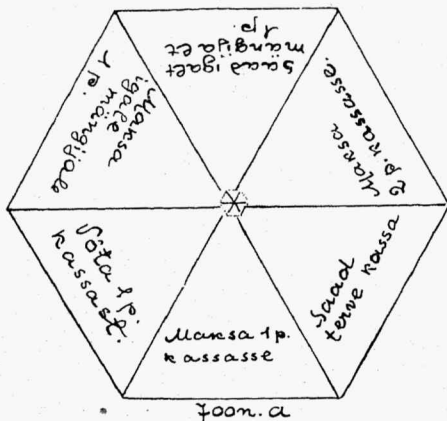
Kevade täis tuld ja tungi,
kevade täis õiepungi
meie ümber, meie sees,
Pühajärv meil südames.

Minnes välja eluteele
jäägu meie kõigi meelde,
et peab rinda kõigile
jääma Pühajärveke!

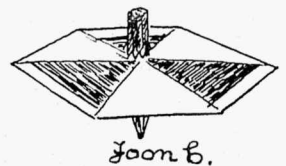

Õnnekarussell (ajaviitemäng).

Joonistage valgele paberile kuusnurk (joonis a), nii et üksikute nurkade vahe oleks 6 sentimeetrit. Üksikud nurgad ühendage joon-

tega, nagu näete joonisel, ja klepige paber keskmise paksusega papile, lõigates välja kuusnurkse kujutise. Selle servadele kirjutage sõnad, nagu näete joon. a. Nüüd lõigake punktiriigiga ümbritsetud keskkohast ettevaatlikult ✕ kujuliselt läbi, keerake servad üles ning tekkinud avausest pistke umbes 4 sm pikkune, hästiteritatud pliiatsots läbi. Üleskeeratud papiservad klepige pliiatsi külge (keskkohas) kinni ja õnnekarussell ongi valmis (joon. b). Kes tahab, võib õnnekarusselli vesivärvidega kirjuks maalida.

Mängitakse nii: Iga kaasmängija maksab mängukassasse ühe pähkli (või ka herne või tuletiku, mis just käepärast on). Mängijad panevad järjekorras õnnekarusselli ülemist otsa pidi pöidla ja nimetissõrme vahel hoides kiiresti pöörlema. Kui see seisma jääb, kukub ta ühele servale. Mis sinna kirjutatud, tuleb

mängijal täita, näiteks: maksta 1 pähkel kassasse jne. Kui keegi võidab terve kassa, algab mäng uuesti, kusjuures igaüks mängijaist peab jällegi ühe pähkli kassasse sisse maksma.

Valmistame ise endile kabe.

Etturpoiss, 13-aastane.

See pole just raske, kui on käepärast poogen valget paberit, sama suur tükk pappi ja kuusteist tühja, ühesuurust niidirulli. Paberile joonestame pliiatsi ja joonlaua abil väga korralikult 64 ruutu, mille servad oleksid võrdsed, s. o. umbes 4 sentimeetrit igal ruudul. Nüüd kleebime paberi papile, lõikame servad kuni paberini maha ja alates paremalt teeme esimese

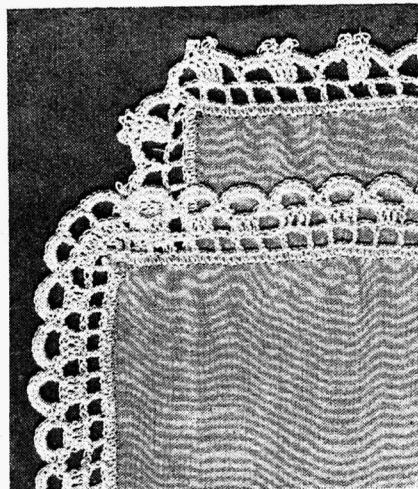
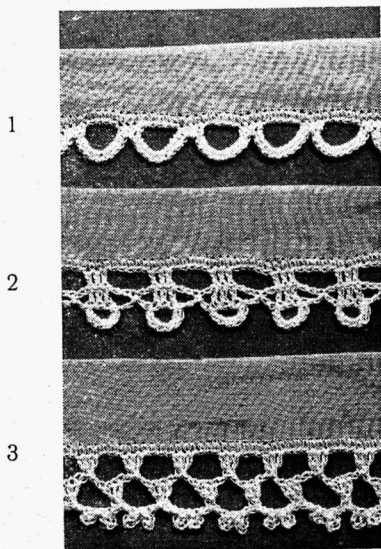
ruudu tindi või tušiga mustaks. Seda jätkame nii, et must ruut vahelduks ikka valge ruuduga, ja endavalmistatud kabelaud ongi valmis. Ka kabepulkadega on lugu üsna lihtne. Õhukese saega lõikame niidirullidel rattakesed maha ja (eeldades, et kõik niidirullid on valged või kollased) värvime 16 rattakest tušiga mustaks. Kui aga ongi juba pooled niidirullid mustad, siis langeb meil värvimise mure ära. Neid, niidirulli rattakesi, võime suure eduga kasutada kabeketasteks. Mina valmistasin endale niimoodi kabe ja mäng läheb suurepäraselt. Ärge ainult täis niidirulle ema tagant salaja võtke, kindlasti tuleb pahandus! Korjake kannatlikult või küsige teiste poiste käest, kellel selle mängu vastu pole huvi.

TÜTARLASTE ERINURK

Seekord toome mõned kitsad pitsid, millega võite kaunistada oma taskurätte, aga ka kleidi kraed ja kätiseid. Esialgu, kui olete veel heegeldamisega kaunis vilumatu, võite tarvitada jämedamat riidet (kraeks linast, taskurätiks pesupopeliini jne.) ja sellele vastavalt ka jämedamat heegelduslõnga (näiteks ankurniit nr. 40). Muidu, kui võtate kohe väga peenikese lõnga, mistõttu harjumatul kätel töö liiga aeglaselt edasi läheb, võib-olla mõni vähem-

kannatliku iseloomuga tüdruk tüdib heegeldamisest ja viskab selle kõrvale. Siinjuures esitatud pitsiproovid ongi toodud võimalikult lihtsad, jämedamast lõngast ja niisugused, mis edenevad isegi algaja käes võrdlemisi kiiresti.

4

5

Töö kirjeldus.

Pits nr. 1. 1. rida: Kinnissilmad, heegeldada nii tihedalt kui saab ümber kaunistatava eseme ääre; 2. rida: 8 õhksilma, kinnitada 1. rea viiendasse silma, 3 kinnissilma, 8 õhksilma jne.; 3. rida: 11 kinnissilma üle eelmiste õhksilmade.

Pits nr. 2. 1. rida: Kinnissilmad ümber ääre; 2. rida: 3 sammast, 5 õhksilma; 3. rida: 3 sammast, 5 õhksilma viidud tagasi ja kinnitatud 1. sambale, 6 kinnissilma (jälle tagasi) üle õhksilmadest tekkinud kaare, 2 õhksilma, kinnitada eelmise rea 3. õhksilmale, 2 õhksilma, 3 sammast jne.

Pits nr. 3. 1. rida: kinnissilmad ümber ääre; 2. rida: 3 sammast, kõik ühte silma kokku tõmmatud, 5 õhksilma; 3. rida: samuti nagu

teine rida, ainult sambad tulevad eelmise rea õhksilmade keskele; 4. rida: 4 õhksilmast koosnevad tipud eelmise rea õhksilmade keskele, neljast silmast lõng lihtsalt edasi viia.

Pits nr. 4. 1. rida: Kinnissilmad ümber ääre; 2. rida: 1 sammast, 2 õhksilma; 3. rida: 4 õhksilma, 4 sammast, 4 õhksilma, kinnitada eelmise rea 3. sambale; 4. rida: 8 kinnissilma üle eelmise rea õhksilmade, 2 neljast õhksilmast koosnevat tippu jne.

Pits nr. 5. 1. rida: Kinnissilmad ümber ääre; 2. rida: 1 sammast, 2 õhksilma; 3. rida: 4 sammast, 2 õhksilma; 4. rida: 6 õhksilma, 1 kinnissilm vahele, 6 õhksilma jne.; 5. rida: 8 kinnissilma üle eelmise rea õhksilmade.

Järgmises numbris toome õpetuse, kuidas õige lihtsalt saate endale heegeldada pitskrae ja kätised.

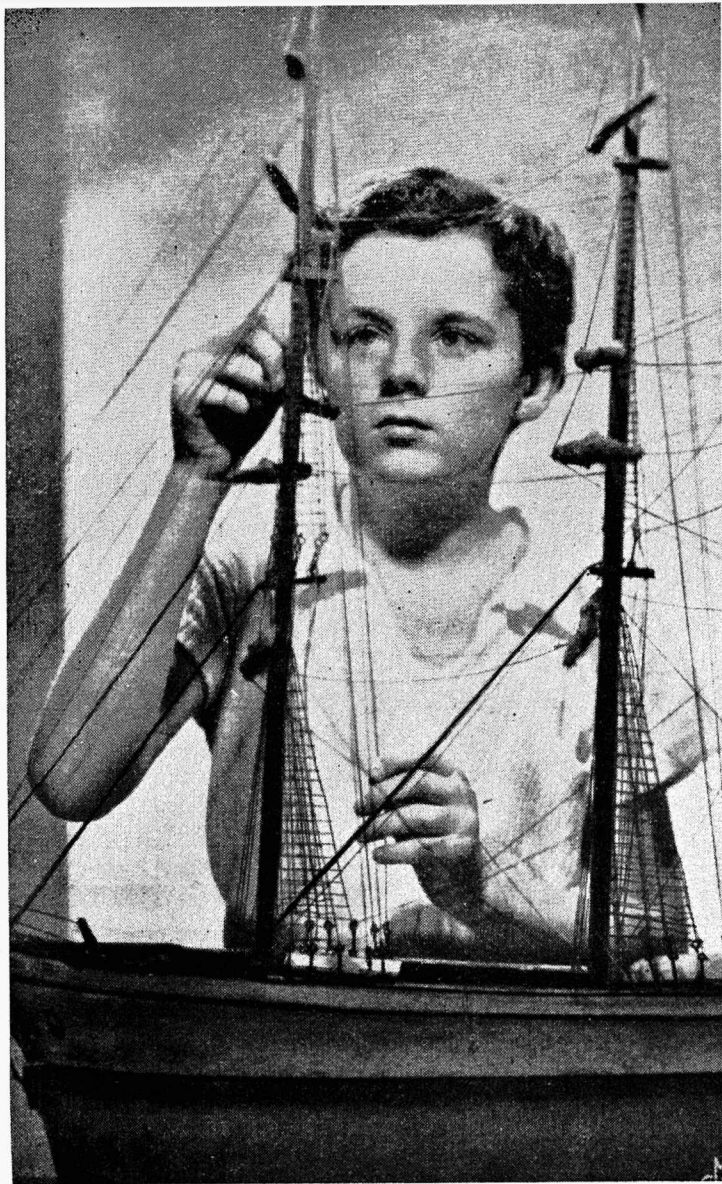
FILMINURK

Freddie Bartholomew.

Paari aasta eest Ameerika filmilinnas Hollywoodis hakati väntama filmi ülemaailmalise kuulsusega inglise kirjaniku Charles Dickens romaani „David Copperfieldi“ järgi. See on romaan väikesest poisist, kes väga palju peab kannatama oma halva iseloomuga võõrasa juures, kuni ta enam vastu ei pea ja kodunt põgeneb tädi juurde, keda kõik kalgisüdameks inimeseks peavad, kes aga, kui teda lähemalt tundma õpitakse, osutub väga heaks ja õiglaseks naiseks. Selle tädi tiiva all kasvabki siis David üles ning saab õnnelikuks inimeseks.

Hakati otsima filmi jaoks sobivat poissi. Mitu tuhat andsid endid üles. Tuhandetest valiti välja sajad ja sadadest kümned, neist tehti prooviülesvõtteid ja prooviti nende näitlemisoskust — ükski ei rahuldanud filmimehi täielikult. Lõppeks tuli ateljeesse veel üks poiss ja see angažeeriti otsekohe. See poiss ongi Freddie Bartholomew.

Tema kodulinn on London. Seal ta sündis 1924. aasta märtsis. Juba õige noorelt avaldus

Freddie mängib filmimise vaheajal niisama meelsasti mängupurjekaga nagu teisedki poisid.

tema juures haruldane meelespidamisvõime ja hea deklameerimisoskus. Juba kolmeaastaselt esines ta ilulugemisega piduõhtutel ja paljud inimesed ütlesid juba siis, et temast peaks tulema hea näitleja, sest hulka võõraid inimesi enese ümber nähes ta ei hakanud nutma ega unustanud ehmatusega laulusõnu ära, vaid viis julgelt lõpuni oma käesoleva osa. Ja veidi vanemaks saades ei teinud talle mingeid raskusi pähe õppida terveid stseene Shakespeare'i näidendeist või peatükke mõnest temale armsaks saanud romaanist.

Aga tõsiselt filmi- või teatrinäitlejaks mine misest ei mõelnud ta ise ega ka keegi teine ta perekonnas, kuni 1934. aastani, mil ta hakkas mängima David Copperfieldi. Varsti peale seda ta sai uue osa filmis „Anna Karenina“, siis esi-

nes ta filmis „Signaal Londonisse“ ja lõppeks „Manuelis“, mis vändati Rudyard Kiplingi kuulsa mereromaani „Julged merimehed“ järgi, mis käesoleval talvel suure eduga jookseb meiegi kinodes, kus Freddie esineb miljonäri- poja Harvey Cheyne'i osas. Igauks, kes seda filmi näeb, ütleb, et see pole põrmugi kerge osa, aga Freddie saab sellega väga hästi hakkama.

Vähemalt kolm tundi päevas peab iga

ameerika filmilaps õppima, sedasama, mis meiegi, — rehkendamist, maateadust, ajalugu, grammatikat jne., ja neid tunde ei kingitud Freddiele ka siis, kui ta sõitis purjelaeval mööda merd ja filmis „Julgeid merimehi“. Õpetaja oli laeval kaasas ning kui saabus kooliaeg, pidid kaameramehed väntamisega seni ootama, kuni Freddie oma õppetükkidest õpetajale aru andis.

Filmionu.

„Päikese“ ilukirjandusliku võistluse kohta.

Esmalt täname kõiki „Päikese“ sõpru, kes võistlusest osa võtnud ja nii ohtralt, et toimetuse pole veel praegugi suutnud käsikirjade läbivaatamisega lõpule jõuda. Meie virgad sullepoisid ja -tüdrukud on oma ülesannet tõsiselt ja hoolega võtnud, nii et tingimustele mittevastavaid käsikirju on vaid üksikuid, näiteks, kus osavõtja on unustanud, et jutustis tuli ilmtingimata kirjutada ainult lehe ühele küljele, oma ainetel, mitte maha kirjutades ammutuntud lugusid. Samuti tulid mõned tööd sisse ligi nädal aega peale võistluse tähtpäeva, nii et neid me kahjuks auhindamisele võtta ei saa. Küll aga avaldame paremad tööd edaspidi „Oma kaastöö“ nurgas ja päris häid harilikus korras.

Käsikirju saabus tervelt 180!!! Nii et nende läbivaatamine võtab hulga aega, sest mõned neist on peaaegu omaette väikesed romaanid. Ja et häid on palju, siis on parimatele auhinna määramine üsna raske ülesanne. Auhinna saanute nimed ja pildid ning vähemalt ühe auhinnatud töö avaldame aprillinumbris.

Margikorjajaile.

„Päikese Klubi“ liige Hilja Järvesoon, Põltsamaal, Aia tn. 3, soovib teiste klubiliikmetega vahetada postmarke.

Anita Palu Tallinnast tervitab „PäikeseKlubi“ liikmeid — siin ta on.

O r v i k Tapal soovib vahetada Vene marke Saksa omade vastu.

A g u Tartus tahab Eesti ja Läti marke vahetada Kanada ning P.-A. Ühendriikide markide vastu.

Kirjad viimase kahe nimele adresseerida toimetusele, kes nad edasi saadab.

EELTEADE: Ringreis mööda kodumaad algab järgmises numbris.

„PÄIKESE“ ringhäälingule

saabus meie jaanuarinumbris esitatud küsimustele hulk vastuseid, niipalju, et me peaksime paar erinumbrit ilmuda laskma nende avaldamiseks. Toimetusel on väga hea meel, et „Päikese“ lugejad nii suurt huvi tunnevad oma ajakirja vastu ja lühikese ajaga on saanud selle suurteks sõpradeks. Lisame kohe juurde, et mida rohkem koguneb „Päikese“ sõpru ning tellijaid, seda paremaks ja täiuslikumaks saab toimetuse ajakirja kujundada. Võtame siinjuures vastused küsimustele üldiselt kokku.

1) Mis meeldib teile „Päikeses“?

Suurem osa on vastanud, et kõik, mis ajakirjas on ilmunud. Osa lisab juurde, et „Päikese“ jutud on huvitavad, sisu mitmekesine ja et meeldiv on „Päikese Klubi“.

2) Mis meeldivad teile rohkem, kas fotod või joonised?

Siin lähevad arvamused lahku, peaaegu pooleks. Ühed pooldavad ühte, teised teist. (Nii me teemegi, et rahuldame mõlemaid pooli.)

3) Kas soovite „Päikeses“ pikemat ja põnevamat juttu, mis järgneks mitmes numbris?

Enamik pooldab, üksikud aga leiavad, et senistest pikemaid jutte pole enam tarvis.

4) Milliseid täiendusi ja uudiseid tahaksite leida „Päikeses“?

Suurem osa vastajaid leiab, et „Päike“ on väga mitmekesine ja seetõttu pole midagi soovida. Kuid on ka neid, kellel erisoove. (Nende kohta lõpus.)

5) Kas teid huvitavad võistlused?

Võistlused huvitavad peaaegu eranditult kõiki.

Erisoovide kohta märgime ära iseloomustavamad:

1) Mõned soovivad suuremat filminurka, pikemaid kirjutisi ka täiskasvanud filminäitlejatest, nende elust ja tegevusest. Kuid esiteks ei luba meile seda ruum (on vastavaid ajakirju küllalt, kus seda tehakse) ja teiseks meie ülesandeks on eeskätt tutvustada teile noori näitlejaid (ning nende filme), kes samaealised nagu teiegi, „Päikese“ sõbrad! Täiskasvanutest teeme aga ainult eriliste filmide juures juttu, kuna nende eraelu üldse ei puuduta, kui seal pole just noortele huvitavaid sündmusi.

2) Paljud on avaldanud soovi, et loodaks ühendus Välis-Eesti laste ja noortega. Meie ringhäälingu halloo-mehele on see rõõmustavaks uudiseks, et soovite sõprust meretaguste sugulastega. Kui teie, noored, kokku hoidute, on meie rahvas alati tugev ega kao kunagi. Ütleme ainult niipalju, et praegu loevad eesti lapsed juba Ameerikas, Austraalias, Lätis ja mujal välismaal „Päikest“. Toimetus omalt poolt avaldab peagi nende aadresse, kes soovivad võõrsilt „Päikese“ sõpradele kirjutada, avaldab pilte jne. (Ka margikogujad saavad soovitud Välis-Eesti laste aadresse.)

„PÄIKESE“ ringhäälingu halloo-mees

esitab siinkohal **B l o n d p e a k e s e** kaks ringküsimust:

1) Missugune aastaag meeldib teile kõige enam ja mispärast?

2) Mida te teeksite, kui võidaksite 10 000 krooni?

Vastata võimalikult lühidalt kuni 3. aprillini s. a. Tabavamad vastused avaldame ringhäälingus.

*

Et klubiosa sedapuhku nii pikk, siis osa materjali (ülesvõtted) jääb järgmisse numbrisse.

Pidage silmas, et „PÄIKEST“ võib tellida alates igast kuust 3-ks, 6-ks ja 12-ks kuuks!

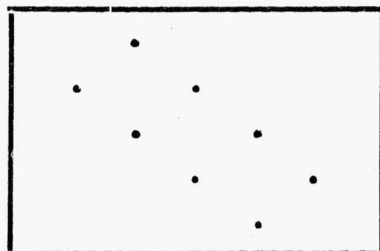
Mõista, mõista, mis see on!

Silpmõistatused.

I.

vi-u-u-tu-tu-se-roi-rem-rin-koo-mar
me-me-lik-lal-ka-ja-i-i-har-ba-al.

Nendest silpidest tuleb moodustada üksteist sõna, millede esimesed tähed ülevalt alla lugedes moodustavad tütarlapse muinasjutust, viimased tähed aga alt üles lugedes inimese, kes elab teispool ookeani. Sõnade tähendus: 1) Ei ole hele. 2) Kiskjate ja toakoera ühine keel. 3) Tolmused riided vajavad? 4) Järvel käiakse.....? 5) Kaev ei ole, aga vesi on parem kui kaevus. 6) Lind. 7) Kurjategija. 8) Aesõna. 9) Mitte igapäevne nähtus. 10) Vanem ei ole. 11) Kõlbab supikeetmiseks.

Niisuguse koogi küpsetas ema oma neljale lapsele ja pani koogi peale kaheksa rosinat. Nüüd käskis ta Maiel jagada koogi täpselt neljaks ühesuuruseks osaks, nii et igasse tükki jääks kaks rosinat. Mai sai sellega hakkama. Kas teie ka?

Šokolaadimõistatus.

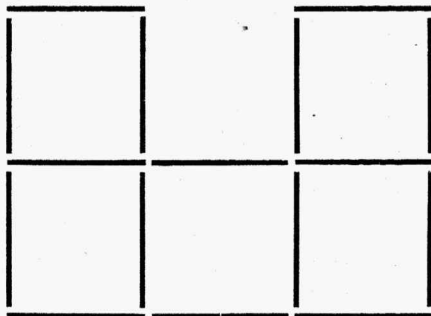
Aino, Leida ja Tiiu said onult suure tahvli šokolaadi. Aino oli kõige noorem ja talle lubati kõige rohkem šokolaadi, Tiiu kui kõige vanem leppis kõige vähemaga. Pikema nõupidamise järel jagasid nad šokolaaditahvli mitmeks võrdseks osaks. Neid sai vähem kui kümme. Aino sai kaks korda nii palju kui Leida ja kaks korda nii palju kui Tiiu. Mitmeks tükiks jagati šokolaaditahvel ja mitu tükki sai igatükk?

II.

ahi — kaduma — era — armas — saagar.

Igast sõnast võttes ühe silbi ja neid õiges järjekorras välja kirjutades saate ühe maa, mis pole siiski täiesti maa, vaid on keset vett, ja asetseb siiski meie kodumaal.

Tikumõistatus.

Võtke 16 tuletikku ja moodustage neist viis nelinurka, nagu näete juuresoleval joonisel. Nüüd paigutage kolm tikku ümber nii, et järele jääks ainult neli nelinurka. Tikke kõrvale panna ei tohi, kõik peavad jääma nelinurkade külgedeks. Kuidas seda teha?

Kavalad küsimused.

Väike Jüri käis maja taga tiigil uisutamas, kuigi väljas oli kümme kraadi külma. Tuppa minnes unustas ta oma villased kindad ja uisud aeda pingi peale ja läks neile alles kahe tunni pärast järele. Mis teie arvate, mis oli külmem — kas kindad või uisud?

*

Apteekri teenijale Marile tuli laupäeva hommikul otse poeukse ees vastu mees, kes seljas kandis luuda. Aga luual oli varre asemel nõör otsas.

„Oi, oi,“ imestles Mari, „küll oled sa kent-sakas! Pane ikka luuale vars otsa, kuidas sa niiviisi pühkida saad?“

„Ise oled sa kentsakas, et sa millestki aru ei saa,“ vastas mees ja läks rahulikult edasi. Varsti hakkas ta luuaga hoolega pühkima. Kuidas oli see võimalik?

*

Suur oli väikese Liisi ehmatus, kui ta kalendrist ei leidnud oma sünnipäeva. Ta otsis pool tundi, aga ikka ei leidnud. Siis aitas ka ema otsida. Nad vaatasid läbi kõik kalendrid ja leidsid, et pole mingit trükiviga, aga sünnipäeva ikkagi ei ole. Kuidas see juhtus?

*

Kes hüppab kaugemale, kas rohutirts või kilpkonn?

Eelmises numbris ilmunud ülesannete lahendused.

„Päikese“ Õnehaldjal oli seekord rängalt tööd, sest post tõi iga päev suure virna mõistatuste lahendusi. Aga paraku olid tema sõbrad usinasti vaeva nähes ikkagi ühe või teise ülesande lahendamise juures eksinud, nii et täiesti õigeid lahendusi jäi üle üsna vähe. Kuid Õnehaldjas avaldab siiski kõigile tehtud töö eest südamlikkude tänu ning jagab eelmises numbris antud mõistatuste auhinnad järgmiselt: 1) Mark Twaini „Prints ja kerjus“ — Ingrid ja Einar Kruus, Tallinn. 2) Elektri-taskulamp — Hirjo Leemets, Tallinn. 3) Taskunuga — M. Kulasalu, Võru.

Ristsõnamõistus.

Põikread: 1. Puu. 3. Ka. 7. Allikas. 8. Iva. 9. Aus. 11. Klass. 13. Endes. 15. Õu. 16. Iidne. 17. ee. 18. Kr. 19. Ind. 21. Aganad. 24. Isamaa. 27. Alevini. 28. Sagedam. 30. Tala. 31. Anded. 32. Rusu. 33. Emane. 34. Lahes. 35. Aga. 36. Mul. 37. Soola. 40. Kuu. 41. Nii.

Püstread: 2. Uni. 3. Kava. 4. Alasi. 5. Laane. 6. Asud. 8. Ilu. 10. See. 11. Kõrgele. 12. Siidine. 13. Endisel. 14. Segadus. 18. Kala. 20. Oaas. 22. Ava-

Käesoleva numbri mõistatuste ja ülesannete lahendused Õnehaldjas palub seekord saata hiljemalt 1. aprilliks toimetusele, Tallinn, pk. 462, määrates auhindadeks: 1) „Päikese“ 1/2 aasta tellimise; 2) mänguruleti; 3) blokknoodi nahkaantega.

„Päikese“ järgmine, kevadpühade number ilmub veel enne pühi.

„PÄIKE“ ilmub üks kord kuus. Tellimishinnad: 12 kuud — kr. 3.50, 6 kuud — kr. 1.80, 3 kuud — kr. 0.90. Välismaale: 12 kuud — kr. 5.50, 6 kuud — kr. 3.—, 3 kuud — kr. 1.50. Kuulutuste hinnad: sisemised kaaneküljed — 1/4 lk. kr. 100.—, viimane kaanekülg kr. 120.—. Tekstis: 1/4 lk. kr. 140.—, 1/2 lk. kr. 70.—, 1/4 lk. kr. 35.—. Kuulutusi võtab vastu reklaamkeskus „Reka“, Tallinn, V.-Posti 1, ja abitalitus Tartus, Suurturg 15—1.

Tegev ja vastutav toimetaja L. Tigane. Peatoimetaja ja väljaandja K. S. Einer. Kirjastus „Kuld kiri“. Posti jooksev arve nr. 737. Toimetus ja talitus: Tallinn, Endla 52-a—1. Tel. 410—47. Abitalitus: Tartu, Suurturg 15. Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutised ja ajakirjandusekontorid. — Tarvitamata käsikirjad tagastatakse, kui neile on juurde lisatud vastaval arvul postmarke.

Postiaadress: „Päike“, Tallinn, pk. 462.

ma. 23. Ananas. 25. Sadama. 26. Merel. 29. Mu. 38. Oskan. 39. Luugi.

Kaks araablasi ja kookospähkel: Neegripoiss sosistas araablastele kõrva, et vahe- tagu nad hobused ära.

*

Viht.

*

See imelik loom, keda Milla nägi metsas, oli siil.

*

Meie kodumaa.

*

Saare noorperemees ei näinud valesti. Mölder seisis akna juures, pea aknast väljas.

*

Mehel oli kaheksa last.

Kasevõsu. Muidugi võid!

E. L. Osalt sobib. Kuid sinu „Väikesed aprillimehed“ jäävad ilmutata, sest me ei usu, et suures linnas selline asi võib suurt kõmu tekitada, ja lugu on pealegi segasevõitu. Sinu soovi aga täidame meeleldi.

A. V. Kärldlas. Avaldame, kuid see jääb juuni- numbrisse — võidupühaks.

E. Pärnus. Ilmub aprillinumbris.

Babs Tallinnas. Saada pilt.

Kuno S. Tartus. Toimetus tervitab ja palub saata kaastööd, samuti võimaluse korral noorkotkaste elust. Täname ka fotode eest.

T ELLIJATE VAHELISED KINGID

jagas „Päikese“ Õnehaldjas sedapuhku järgmiselt:

1. Raamatukogu — E. Kuus, Viljandimaal.
2. Fotoaparaat — A. Pukk, Harjumaal.
3. Tsirklikast — Uno Rosmet, Elva.
4. Käe- või taskukell — Linda Helder, Narva.
5. Käsipall — V. Raudsepp, Tartumaal.
6. Mänguraudtee — M. Nelis, Kuressaare.
7. Suur nukk — E. Tooming, Virumaal.
8. Suur karp head šokolaadi — Öie Taliga, Rakvere.
9. Vesivärvid — V. Tarning, Tallinn.
10. Täitesulepea — E. Martin, Piliistvere.
11. „Päikese“ aastatellimine — Tori algkool.
12. „ „ „ — Tiiu Mikkelsaar, Tõrva.
13. „ „ „ — Prangli algk. N. P. R. ring, Tartumaal.
14. „ „ „ — V. Roosileht, Paide.
15. „ „ „ — S. Schwarz, Tallinn.
16. „ „ „ — Leelu Kalm, Tallinn.
17. „Päikese“ 1938. a. iluköide — Võnnu algkool, Tartumaal.
18. „ „ „ — A. Salum, Võru.
19. „ „ „ — H. Venda, Massu.
20. „ „ „ — H. Tofrik, Virumaal.

„Päikese“ Õnehaldjas tervitab õnneseeni ja avaldab nende pilte „Päikese Klubis“ klubionu lahkkel loal, nimelt aprillinumbris. Kingid aga annab talitus välja peale 1. aprilli iga päev kl. 10—2-ni. Neile, kel pole võimalik ise järele tulla, saadab talitus kingid sellekohase soovi peale saatekuludeta koju.

Teisi tellijaid, kes aga kingist pidid seekord ilma jääma, lohutab Õnehaldjas järgmiselt: „Pean teid meeles teinekord, kui vähegi võimalik!“

Kuulutus.

Palun „Päikese“ sõpra Helga Kraani tulla auhinna järele, mille võitis detsembrinumbriga mõistatuste lahendamisel — või anda endast elumärki postkaardil, et teaksime Sulle selle koju saata.

Tervitab Õnehaldjas.

1. - V 60

Ar 5588 Päike

„Päike“ on kõigi laste suurajakiri!

„PÄIKESE“

1938. a. aastatellimine on parim kink, mida vanemad oma lastele võivad teha

„Päike“ ilmub kord kuus, aastas 12 numbrit.

„Päikese“ tellijaile hinnata kaasandena ilmub käesoleva aasta lõpul 1939. a.

„Päikese“ kalender, värvi trükkis, suurte üllatustega

„Päikese“ sõprade arv kasvab iga päevaga, oodates igatsusega järgmist numbrit, mis toob uut, ilusat, huvitavat ja üllatavat oma noortele lugejatele, kuid ka nende vanemad ei saa „Päikest“ läbi lugemata kõrvale panna.

Isad, tellides endale ajalehti, ärge unustage „Päikest“!

Emad, tellides endale ajakirju, ärge unustage „Päikest“!

„Päikese“ tellimishinnad:

3 kuud — kr. 0.90, 6 kuud — kr. 1.80, 12 kuud — kr. 3.50.

Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutised, selleks volitatud tellimiste vastuvõtjad üle maa, ajakirjandusekontorid ja paljud raamatukauplused.

Kirjade aadr.: Ajakiri „Päike“, Tallinn, pk. 462. Tellijatele toob post ajakirja täpselt ja kiirelt koju.

ILMUB LÄHEMAL AJAL

DR. A. REIMAN'I

EMA KÄSIRAAMAT

LASTE TERVISHOIU, TOITMISE JA KASVATUSE ALAL.

Hind broš. kr. 3.60, köites kr. 4.85.

Raamat ilmub suures formaadis, heal paberil, u. 300 lk., hulga sisuselgitavate piltide ja nägusa kaanega. Tellida kirj. „KULDKIRI“, posti jooksev arve 737, Tartu esindus Suurturg 15-1, avatud 10—2.

Kirjastus „KuldKiri“, Tallinn, pk. 462.